Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 10 זייטען

נײַעס פֿאָלקסבלאַט

№ 275 | Łódź, , Niedziela 27 listopada 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ״ח מרחשון תרצ״ג | № 275

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דער פּויליש=סאוויעטישער אפּמאך

איז ראטיפיצירט געווארען דורך א פעראָרדנונג פון מלוכה=פרעזידענט

וואַרשא, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אויף דער לעצטער זיצונג פון מיניסטארען - ראט איז בעשטעטיגט געוואָרען דער טעקסט פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען פעראָפפענטליכען דעם נישט-אָנגרייפס-אָפּמאַך פון דער פוילישער רעגירונג מיט די סאוויעטען.

די פעראָרדנונג וועט פעראָפענטליכט ווערען אין „דזשעניק אוסטאוו" היינטיגען מאָנטאָג.

זשענעװ, 26. (ספּ. טעל.) דער פוילישער אויסערן-מיניסטער בעק האָט געגעבען אַן אינטערוויו דעם קאָרעספאָנדענט פון דער סאָוויעטישער „טאס"-אַגענטור וועגען דעם אונטערגעשריבענעם נישט-אָנגרייפס-אָפּמאַך, דער מיניסטער האָט אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט מיט דעם אָפּמאַך און ערקלערט, אַז דער אָפּמאַך וועט ברענגען צו אַ בעסערן צוזאַמענלעבען פון ביידע שכנותדיגע פעלקער.

ארבייטסלאזע ווילן זיך אריינרייסן אין „ווייסע הויז"

גרויס געשלעג צווישען דעמאנסטראנטען און פאליציי אין וואשינגטאָן

וואַשינגטאָן, 26. (ספּ. טעל.) גרויסע מחנות אַרבייטסלאָזע צוזאַמען מיט זייערע פרויען און קינדער האָבען געמאַכט דעמאָנסטרירט אין וואַשינגטאָן פאַר הובערס ווינטער־פאַלאַץ, פאַר'ן ווייסען הויז. די אַרבייטסלאָזע האָבען אין אַ געוויסען מאָמענט אָנגעהויבען שטורמען דאָס „ווייסע הויז" און געפרובט אריינרייסען זיך צו הובער'ן. שטאַרקע אָפּטיילונגען פאָליציי האָבען זיי פערשטעלט דעם וועג. ס'איז אויסגעבראָכען אַ בלוטיגער געשלעג צווישען די דעמאָנסטראַנטען און פאָליציי. ס'זענען דאָ אַ סך פערוואונדעטע. פאָליציי האָט סוף כל סוף פונאַנדערגעטריבען די דעמאָנסטראַנטען און אַ סך פון זיי אַרעסטירט.

נישט-אנגרייפס-אפמאך

צווישען פראנקרייך און די סאוויעטען

פּאַריז, 26. (ספּ. טעל.) דער מיניסטאָרען־ראַט האָט אָפּגעהאַלטען אַ ספּעציעלע זיצונג וועגען פּראָיעקט פון נישט־אָנגרייפס־אָפּמאַך צווישען פראַנקרייך און די סאוויעטען. אַזאַ אָפּמאַך זאָל שוין געשלאָסען ווערען אין דער נאָהענטער צייט.

ד״ר בראדעצקי האנפערידט

אין קאלאניען-מיניסטעריום

לאָנדאָן, 26. (יט״א טעלעגראַפיש) דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ד״ר בראָדעצקי האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט דעם אונטערשטאַאַטס־סעקרעטאַר פאַר קאָלאָניעל עניינים קלימוט, ס'זענען אַרומגערעדט געוואָרען אַ רייה אַקטועלע ענינים.

אינגאנצען אפגעשטעלט די אימיגראציע קיין ארגענטינא

בוענאָס־איירעס, 26. (ספּ. טעל.) די אַרגענטינישע רעגירונג האָט אינגאַנצען אָפּגעשטעלט די אימיגראַציע קיין אַרגענטינע.

אחרי מחלה כבידה וממושכה נפטרה בשיבה טובה בשנת 76 לימי חיי׳

האשה החשובה והצנועה מרת

ב״ע

נעמי שריבניק אשת ר׳ שמשון ז״ל

בת ר׳ ישעי׳ ליפשיץ נכדת ר׳ משה חלפן ז״ל מווארשא

הלויה למנוחת עולמה תהי׳ היום יום א׳ תולדות 27/11 בשעה 12.30 בצהרים

מבית האבל פּאלודניאווא 5

משפחתה המתאבלת.

Spółdzielczy

BANK HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY

sp. z o. o.

w Łodzi, Nowomiejska 4, tel. 246-95

Załatwia wszelkie czynności bankowe:

INKASO

DYSKONTO

R-KI BIEŻĄCE

WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE

KUPNO i SPRZEDAŻ PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH

Udziela zaliczek na inkaso.

STAWKI INKASOWE NA WSZYSTKIE MIEJSCOWOŚCI ZOSTAŁY ZNACZNIE ZNIŻONE.

מיטוואך, דעם 30-טען ליסטאפאד, פינקטליך 9 אווענד, וועט פארקומען

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20

אן אנ'אפשידס=קאנצערט

משה קוסעוויצקי

פאר זיין אפפאהרען אויף א לענגערען טורנע נאך אויסלאנד

פון וועלט = בעריהמטען אויבער=קאנטאר פון ווארשעווער סינאגאגע

אין פראגראם: תפלות, פאלקסלידער און אפערן=אריעס פון זיין אלטען און נייעם רעפערטואר. ——— ביים קלאוויר: פר. ליכטערמאן-דאווידאוויטש.

בילעטען צום פרייז פון 1, 1.50 און 2 זל. צו בעקומען: ביי י. וועלטמאנאוויטש (קאנדיטאריי) פיעטריקאווער 12 און אין קאסע פון פילהארמאניע.

4854

אויגען-קליניק מיט שטענדיגע בעטען פון Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 72-221

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטאָרישע פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

1604

Dr. med. J. SCHORR

פון IWONICZ

ספעציאליסט

פאר הארץ און סקלעראזע-קראנקהייטען

וואוינט יעצט אין לאדז

גדאנסקא 11, טעל. 226-85

נעמט אן פון 4–6 נאכמיטאג.

2899

וויכטיג נייעס פאר מחותנים!

אויב איהר האלט ביי חתונה מאכען אייערע קינדער, צוזי געהט נישט דינגען פריהער קיין זאל ביז איהר וועט נישט קומען צוערשט זעהען דעם פויש ערשטקלאסיגען רעסטאראנט

ווארשאווער זאל, פאלודניאווא 36

וועלכער איז געוואָרען איינגעאָרדענט ספעציעל אויף חתונות און חינוך'ס און אויף פערשידענע פערוויילונגען אדער אויף פארציעס-חתונות אויף די בעסטע בעדינגונגען צו די צוגענגליכסטע פרייזן.

צו אינפארמירן זיך טעגליך פון 7 פרי—10 אווענד אין ווארש. זאל פאלודניאווא 36

טוריסטען-ביורא ביי „תוצרת ארץ-ישראל"

לאדז. שרודמיעסקא 1.

ס'ווערען אגגענומען איינשרייבונגען צו דער

עקסקורסיע קיין ארץ-ישראל

ס'ווערען ערטיילט אלע ארט אינפארמאציעס וועגען ארץ-ישראל טעגליך פון 10–12 און פון 4–7 אווענד.

ליטונג פון דער טוריסטען-ביורא „תוצרת ארץ-ישראל"

לאדז, שרודמיעסקא 1.

4804

אכטונג! יעדער איינער האט די מעגליכקייט צו פאהרען אומזיסט קיין ארץ - ישראל

קויפענדיג ארץ-ישראל'דיגע פראדוקטען פון 50 גר. אז בעקומט מען א באן, וועלכע קען געווינען אנ'אומזיסטע רייזע היין ארץ - ישראל

קויפט ארץ-ישראל'דיגע פראדוקטען

שוין אנגעקומען: ציטראנען (אה: פעסקעס)

ווי אויך אשכוליות (Greapy Fruite)

קומט און איבערצייגט אייך! „תוצרות ארץ-ישראל" שרודמייסקע 1

אונזער אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער

פאמיליע סקאווראנעק

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען

ב״ע

יהושיע פעלצמאן

זאלען זיי זיין געטרייסט!

פאמיליע שפירא

פאמיליע ראזענשטיין

דער טומעל וועגן מאראטאריום

ענגלאנד און פראנקרייך בעמיהט זיך וייטער וועגן פראלאנגאציע

פ א ר י ז, 26 (ספ. טעל.)
זיין אפזאג צו פראלאנגירען די חובות פון ענגלאנד און פראנקרייך מאטיווירט הובער, אז די מלוכות האבען מיט גארנישט בעגרינדעט זייער פאדערונג. הובער האלט, אז דער פערגלייך מיט דייטשלאנד האלט נישט קיין קריטיק, ווייל דאס אפשטעלען די דייטשע ענטשעדיגונגס-צאהלונגען איז געווען א נאטירליכער רעזולטאט פון די פאקטען, וועלכע זענען פעסטגעשטעלט געווארען אויפ'ן גרונט פון גרינדליכע פארשונגען.

סיי אין לאנדאן, סיי אין פאריז האפט מען, אז ס'וועט זיך נאך איינגעבען ביז'ן 15-טען דעצעמבער צו ווירקען אויף אמעריקא, זי זאל ענדערען איהר שטעלונג. ביידע רעגירונגען האבען בדעה זיך נאכאמאל צו ווענדען צו אמעריקא.

די פרעסע, סיי פון לאנדאן, סיי פון פאריז, רעדט וועגען דעם אמעריקאנער אפזאג אין א זייער אויפגערעגטען טאן.

ל א נ ד א ן, 26 (ספ. טעל.)
דער פינאנציעלער „טיימס" שרייבט, אז מאנטאג וועט די ענגלישע רעגירונג אפהאלטען א זיצונג, אויף וועלכער עס וועט אויסגעארבייט ווערען אן ענטפער צו הובער'ן. אין דעם ענטפער ווערט אנגעוויזען ווערען אויף די גרויסע פינאנציעלע שוועריגקייטען פון ענגלאנד. אויפ'ן פאלל פון פונט א. ד. גל. דאנגען וועט נישט געמאלדען ווערען, אז ענגלאנד זאגט זיך אפ צו צאהלען די ראטעס דעם 15 דעצעמבער.

די צייטונגען פון לארד ראטהערמער און ביווערברוק פידערן אן אגיטאציע דערפאר, אז מען זאל די ראטעס נישט צאהלען.

העריא וועט ארויסטרעטען מיט א רעדע

אויפ'ן אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון דער ליגע געגען אנטיסעמיטיזם

פ א ר י ז, 26 (יט"א טעלעגראפיש)
דא האט זיך געעפענט דער פירטער אינטערנאציאנאלער קאנגרעס פון דער ליגע געגען אנטיסעמיטיזם. אויפ'ן באנקעט, וואס וועט ארויסגעגעבען ווערען לכבוד דעם קאנגרעס, וועט ארויסטרעטען דער פרעמיער העריא, א חוץ דעם בעטייליגען זיך אין קאנגרעס ראמען ראלאן, מארגעריט, בארביס א. א.

פויליש-דאנציגער פראגען

פוילישער זלאטי צאהלונגס-מיטעל אויף די דאנציגער באהנען

ג ע נ ף, 26. (ספ. טעל.) צוליב דעם וואס די פוילישע דעלעגאציע האט זיך אפגעזאגט אנצונעהמען די פארשלאגען פון בעזיכטס-אפגעבער פון די דאנציגער פראגען, האט דער גענעראל-סעקרעטאר געמאכט א פרוב צו דערפיהרען צו א דירעקטער פערשטענדיגונג צווישען פוילען און דאנציג. אין רעזולטאט פון די דאזיגע אונטערהאנדלונגען האט מינ. בעק און פרעזי. ציס אונטערגעשריבען אן אפמאך וואס רעגולירט 4 פויליש-דאנציגער פראגען, צווישען זיי אויך דאס איינפיהרען דעם זלאטע אלס איינציגען צאהלונגס-מיטעל אויף די באהנען אויפ'ן געביט פון דער טעריטאריע פון דער פרייער שטאט דאנציג.

טראצקי (x) אין מארסעל אויף זיין רייזע פון קאנסטאנטינאפאל קיין קאפענהאגען.

קיין טראמוואי-שטרייק אין ווארשא וועט נישט זיין

ו ו א ר ש א, 26. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צוליב דעם וואס 2 לינקע פעראיינען פון טראמוואי-ארבייטער האבען זיך ארויסגעזאגט פאר א שטרייק, האט דער ווארשאוער קאמיסאר ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג צו דער פאליציי, אז ס'זאל נישט דערלאזט ווערען אפצושטעלען דעם טראמוואי-פערקעהר און יעדער ארויסטריט פון די שטרייקענדע זאל באלד אין אנהויב דערדריקט ווערען.

30 קריג-אינוואלידען דערקלערן אין ווארשא א הונגער-שטרייק

וו א ר ש א, 26. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין ווארשא אויף קראקעווער פארשטאט 32 געפינט זיך א סאנאטארישע ארגאניזאציע „לעגיא אינוואלידוו", מיט וועלכע עס פיהרט אן דער „סאנאציע"-דעפוטאט קארקאשקא.

נעכטען 8 פריה האבען זיך אין לאקאל פון דער אינוואלידען ארגאניזאציע בעוויזען 30 קריגס אינוואלידע, וועלכע האבען דערקלערט, אז אלס פראטעסט געגען זייער הונגער און ארבייטסלאזיגקייט טרעטען זיי ארויס אין א הונגער-שטרייק. ביז אין אווענט האבען זיי נישט פערלאזען דעם לאקאל און נישט גענומען גארנישט אין מויל אריין. דעקארירט מיט פיל וויכטיגע אויסצייכנונגען און ארדען („ווירטוטי מיליטארי א. אנד.) זענען זיי געזעסען א גאנצען טאג. צווישען די דרייסיג אינוואלידען געפינען זיך אויך 4 יודען. אויסער די דרייסיג, וועלכע הונגערן אויף קראקעווער פארשטאט 32, הונגערן נאך 14 אנדערע אין אינוואלידען באראק אין זשאליבאזש אויף דער גאס פון גלח פעלינסקי.

הינדענבורג האט זיך נאך נישט דעצידירט

די אונטערהאנדלונגען מיט די ריכטונגען קומען ווייטער פאר

ב ע ר ל י ן, 26 (ספעציעל)
היינט פון פריה אן האט הינדענבורג זיך בעראטען מיט זיינע נאהענטסטע פריינד ווי...

נאמינאציע פון דער רעגירונג. אין די בעראטונגען האבען אנטיילגענומען פאן-פאפען, גענ. שלייכער און פאן מייסנער. דער בעשלוס פון הינדענבורג'ן איז ווידער אפגעלעגט געווארען צוליב דעם, וואס עס איז אוממעגליך צו שאפען א פארלאמענטארישע רעגירונג, הינדענבורג וויל זיך פערשטענדיגען מיט די פארשטעהער פון די ריכטונגען, כדי פעסטצושטעלען זייער שטעלונג צו א פרעזידענטען-רעגירונג.

ס'ווערט אפגעלייקנט די ידיעה, אז נוראט און מייסנער זאלען זיין קאנדידאטען אויף פיעמיער. אין בעטראכט קומען די קאנדידאטורען פון פאן פאפען, גענ. שלייכער און דעם לייפציגער אויבערבירגערמייסטער ד"ר גערדעלער. די נייע אונטערהאנדלונגען וועלען אויך ארומנעהמען די סאציאל-דעמאקראטען, אבער נישט די נאציאנאל-סאציאליסטען.

ב ע ר ל י ן, 26 (ספ. טעל.)
דער געוו. פרעזידענט פון רייכסטאג גערינג האט צונויפגערופען די ערשטע זיצונג פון ניי געוועהלטען פארלאמענט אויפ'ן 6 דעצעמבער ה. י.

פעלץ-ווארעז

קען מען קויפען אמביליגסטען און אויף די בעקוועהמסטע בעדינגונגען נאר ביי דער לאנגיעהריגער פירמע

L. B. FEFER, Wschodnia 42, tel. 178-04

בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל געפינט זיך אויפ'ן ארט. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און רעעל.

שילדען אלער ארט

סאליד, שנעל און ביליג

אויך אין קליינע טייל צאהלונגען) פערטיגט אויס שילדענמאלעריי „ליטערא", ש.ז. יאקובא 5 אויך פערשידענע רעקלאמען אויף לייוועגד און בריסטאל-טאוועל, פערטיגע גרייטע שילדלעך פאר יעדער בראנזשע. אויף פערלאנג אויך דורך א פאסט קארטעל קומט צו אייך א מענש אננעהמען די ארבייט. דאך איז מען נישט פערפליכטעט צו בעשטעלען.

4872

בוכהאלטעריע

איינפאכע און דאפעלטע

איטאליענישע און אמעריקאנישע

ווי אויך מאשין-שרייבען און רעכענען לערן איך אויף גרינדליך פאר 25 זל. מיט א קורצער מעטאדע אין פערלויף פון 1 חודש 15 זל. בלויז מאשין-שרייבען אין משך פון 3 וואכען נור 6 זל. קילינסקיעגא 50, קווער-אפיצינע 1-טער שט. מיר ערטיילען אויך קארעספאנדענץ, האנדעלס-אריטמעטיק און סטענאגראפיע.

פאר די וואס ענדיגען בוכהאלטעריע און קארעספאנדענץ — סטענאגראפיע אומזיסט.

פאר גאלד, בריליאנטן, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזן

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7. 2809

קליינהענדלער-פעראיין אויף דער שטאט לאדז, פיעטריקאווער 6.

היינט, זונטאג, ד.27. נאוו. 1932, 5 א זייגער אווענט צום ערשטען טערמין און 7 אווענד צום צווייטען טערמין קומט פאר

די אלגעמיינע פערזאמלונג

ביי פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) וואהלען פון א פארזיצער; 2) טעטיגקייטס-בעריכט; 3) קאסע-בעריכט; 4) בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע; 5) וואהלען פון א נייע פערוואלטונג.

די פערוואלטונג.

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקע, מענער-שוואכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעהמט אן פון 8-11 פריה און פון 4-8 אווענד. זונטאג פון 9-1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

DOKTOR H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8-2 און פון 5-9 אווענד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

די נייע טאנץ-שולע פון ב. ליבאוויטש

פאלודניאווא 36

הויבט אן א נייעם קורס, אבער נאר מיט יודישע געזעלשאפט לאנג און קורץ-געקליידעטע.

איינשרייבונגען פון שילערינס און שילער קומען פאר טעגליך פון 7 ביז 10 אווענד. שבת און זונטאג פון 11 פריה ביז 10 אווענד.

מיט אכטונג

דיפלאמירטער טאנץ-לעהרער

ב. ליבאוויטש.

Dr. Wajnberg

ספעצ. פון הארץ-און לונגען-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02

נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-4 און 8-9 אווענד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9-1 פארם.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער איינגענע פראצאוניע פון וועטליבע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: ווקלאדקעס אויף פלאספוסען. קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. אז ו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

„לינת-הצדק" לאדז צעגעלניאנא 17

דער פיזיקאלישער טעראפישער קאבינעט

איז טעגליך טעטיג פון 11-1 און 4-6 אווענד און געפינט זיך אונטער'ן אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאליסט. קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, סאלוקס, עלעקטרישע בעדער.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר אין פראנט, II שטאק

Dr. Szymon Grinberg

צוריקגעקעהרט

וואוינט יעצט **פילסודסקיעגא 55**

טעל. 168 58. (פריהער פאלודניאווא 20)

נעהמט אן פון 8-9.30 און פון 4-6 נאכמיטאג,

Dr. med. W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי") טעל. 72-4

מוראדיגע אכזריות פון יאפאנישע מיליטער
אויסגעשאסען 2700 כינעזישע פויערים

5 לאָנדאָן, 26. (ספּ. טעל.) די כינעזישע באָטשאַפט אין לאָנדאָן האָט פאַרעפנטליכט אַ קאָמוניקאַט, פון וועלכען עס ווערט איבערגעגעבען אַז אין מזרח פון מוקדען האָט דאָס יאַפּאַנישע מיליטער אויסגעשאָסען 2700 כינעזישע פויערען צוזאַמען מיט זייערע פרויען און קינדער.

די פויערען זיינען אומגעבראַכט געוואָרען, וואָס זיי האָבען אונטערשטיצט די כינעזישע פאַרטיזאַנער. די עקזעקוציע איז אויסגעפיהרט געוואָרען מיט קוילען־וואַרפער. די יאַפּאַנער האָבען אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז אַלע זאָלען זיך צונויפזאַמלען אויפ'ן פעלד, וואו עס וועט ביי זיי אַדורכגעפיהרט ווערען אַ רעוויזיע כדי פעסטצושטעלען, ווער פון זיי עס האָט אין געהיים מיטגעאַרבייט מיט די כינעזישע פאַרטיזאַנער. אַנשטאָט אָבער אַדורכצופיהרען די רעוויזיע האָבען די יאַפּאַנער בעפוילען די פאַרזאַמעלטע פויערען אַנידערצוקניען. ווען די לעצטע האָבען אויסגעפיהרט דעם בעפעהל, האָבען די יאַפּאַנער געעפענט אויף די קניענדיגע אַ פייער פון קוילען־וואַרפער. דער גאַנצער פלאַץ איז באַלד בעדעקט געוואָרען מיט טויטע. די טויטע קערפער האָבען די יאַפּאַנער פאַרברענט. די דריי דערפער זענען אינגאַנצען אויסגעגלייכט געוואָרען מיט דער ערד. דאָס פערמעגען פון די אומגעקומענע איז איבערגעגעבען געוואָרען די קאָרעאַנישע קאָלאָניסטען.

נחום סאקאלאוו אין ארץ־ישראל
איז אויפגענומען געווארען דורך א גרויסען עולם

ירושלים, 26 (יט"א טעלעגראפיש)

דאָ איז אָנגעקומען דער פרעזידענט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע נחום סאָקאָלאָוו.

דעם אָנקומען פון גאַסט האָט מקבל פנים געווען א גרויסער עולם, פאָרשטעהער פון דעם ציוניסטישען ארץ־ישראל־עקזעקוטיוו, אגענץ און פיל אינסטיטוציעס, ס'איז אויך געווען ביאַליק.

דעם גאַסט האָט אויך אָפּגעוואָרט דער פּוילישער גענעראל־קאָנסול ד"ר קורניקאָווסקי.

ירושלים, 26 (יט"א טעלעגראפיש)

אין בעגלייטונג פון עקזעקוטיוו מיטגליד ד"ר אַרלאָזאָראָוו, האָט נחום סאָקאָלאָוו בעזוכט דעם הויך'קאָמיסאַר. ס'איז בעשטימט געוואָרען אַ טערמין פון אַ צווייטער קאָנפערענץ.

צי וועט דייטשלאנד אנטיילנעמען אין דער ענטוואפנונג־קאנפערענץ?
מען בעמיהט זיך וועגען דעם פון אלע זייטען

גענף, 26 (ספ. טעל.)

אין גענף קומען פאָר בסדר'דיגע הינטער־קוליסען־שמועסען צווישען די פאָרשטעהער פון פערשידענע דעלעגאַציעס, וואָס האָבען פאַר אַ צוועק צו איבערצייגען דייטשלאַנד, אַז זי דאַרף זיך צוריק אָנהויבען בעטייליגען אין דער אַרבייט פון דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ. דייטשלאַנד בעשטעהט דערויף, אַז די גרויסע מלוכות זאָלען קודם כל אָנערקענען פאַר דייטשלאַנד דעם פּרינציפּ פון גלייכבערעכטיגונג אויפ'ן געביט פון בעוואָפנונגען. פאָל באָנקור טרעט אַרויס אין נאָמען פון פראַנקרייך ענטשידען געגען דעם, און די פראַנצויזישע רעגירונג אָקצעפּטירט פולשטענדיג זיין פעסטע האַלטונג. קומענדיגע וואָך דאַרף פאָרקומען אַ נישט אָפיציעלע בעראַטונג פון די פינף גרעסטע מלוכות. דייטשלאַנד האָט מסכים געווען צו בעטייליגען זיך אין דער דאָזיגער בעראַטונג.

סעסיע פון יווא־ראט אין ווארשא

וואַרשא, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) היינט האָט זיך דאָ געעפענט די סעסיע פון יוו"א־ראַט, ס'זענען אָפּגעגעבען געוואָרען בערייכטען פון דער טעטיגקייט פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט אין אַלע לענדער און פאַרשלאָגען וועגען דער ווייטערדיגער טעטיגקייט.

רעוומאַטיקער
און נערוועין־ליידענדע

זאָלען אין זייער אייגענעם אינטערעס אויספּרובירען די טאָגאַל־טאַבלעטקעס. טאָגאַל שטילט די שמערצען. אונשעדליך פאַרן האַרץ, מאָגן און אַנדערע אָרגאַנען. פּרוּווט אויס און איבערצייגט אייך אַליין! פאַרלאַנגט אָבער תמיד נור אָריגינאַלע טאָגאַל־טאַבלעטקעס.

צו באַקומען אין אַלע אַפּטייקען

אויפגעריסען א פעטארדע
ביי דער וואוינונג פון יודישען פראָפ. קאהן
היטלערישע סטודענטען פערפאלגען ווייטער דעם יודישען פראפעסאר

ברעסלוי, 26. (יט"א טעלעגראפיש) פאַר דער וואוינונג פון יודישען פראָפ. קאָהן האָט היינט אויפגעריסען אַ פעטאַרדע. די היטלעריסטישע סטודענטען האָבען בעלאַגערט דעם אוניווערזיטעט ווען פראָפ. קאָהן האָט געוואָלט האַלטען זיין פאָרטראַג.

די פּאָליציי האָט צוטריבען די סטודענטען, ס'איז געקומען צו אַ צוזאַמענשטויס, ס'איז מעגליך, אַז דער ברעסלויער אוניווערזיטעט זאָל געשלאָסען ווערען אויפ'ן גאַנצען ווינטער־סעמעסטער.

אנפאל אויף דעם תליון און זיינע דריי געהילפען
איז א שענק אויף שעננא גאס אין ווארשא

וואַרשא, 26. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דאָס איז געשעהען דאָנערשטאָג אין אַ קאָווילאַרניע אויף שעננע 4, וואו עס קומען זיך תמיד צונויף לייט פון דער אונטערוועלט, און איז אויסגעבראָכען אַ סקאַנדאַל. דער עולם פון דער קאָווילאַרניע האָט זיך געוואָרפען אויף דריי מענשען, וואָס זענען געזעסען און געשכורט צוזאַמען ביי אַ טישעל. עס האָבען אָנגעהויבען פליהען אין די קעפּ פון די דריי מענשען בענקלער, קופּלעס און פלעשער. די בעפאַלענע האָבען זיך געכאַפּט צו זייערע רעוואָלווערען. דאָס האָט אָבער נישט אָפּגעשראָקען דעם עולם. מען האָט געשלאָגען ווייטער, וויפיל עס איז נאָר אַריין.

די דריי צעבלוטיגטע זענען געווען — דער אָפיציעלער תליון בראַון און זיינע צוויי געהילפען. זיי זענען געקומען אין דער נאַכט־קאָווילאַרניע אַ ביסעל זיך „אונטערשפּאַרען די הערצער". זיי זענען געווען זיכער, אַז קיינער קען זיי נישט. באַלד אָבער איז געוואָרען אַ שושקעניש צווישען די געסט פון דער קאָווילאַרניע וועגען די דריי תליינים, אַ פּאָר געסט האָבען זיך אונטערגערוקט צו זייער טישעל, כלומרשט צו ווערען שותפים צום שנאַפּס. נאָך זיי זענען אונטערגעקומען נאָך אייניגע און עס האָט שוין לאַנג נישט געדויערט, ביז עס האָט אויסגעבראָכען דאָס געשלעג.

ווען דער עולם האָט געזעהען, אַז די דריי תליינים ליגען שוין גוט צעבלוטיגטע, האָט ער זיך באַלד אָפּגעטראָגען פון קאָווילאַרניע. דער אייגענטימער פון דער קאָווילאַרניע האָט אַרויסגערופען „גיכע הילף" און פּאָליציי.

די לאגע פון ענגלישען פונט

לאָנדאָן, 26. (ספּ. טעל.) דער פונט, וועלכער האָט בעשטעהן דעם גאַנצען טאָג זיך געהאַלטען אויף דער הויך 3.27—3.27 מיט אַ האַלב, איז אין אָוונט, נאָכ'ן פאַרעפנטליכען הובער'ס ערקלערונג אַראָפּגעפאַלען אויף 2 פונקטען, ביז 3.25 און אַ האַלב.

לאָנדאָן, 26. (ספּ. טעל.) דער מלוכה־סעקרעטאַריאַט פון דער ניו־יאָרקער בערזע האָבען געווירקט אויפ'ן ווייטערדיגען פאַלען פון ענגלישען פונט. דער פונט איז געוואָרען אין ניו־יאָרק ביז 3.20 מיט אַ האַלב, אַזוי אַרום איז דער קורס פון ענגלישען פונט דער נידריגסטער זייט 12 יאָהר.

געוו. שפאנישער קעניג אלפאנס
אונטער א שרעקליכער בעשולדיגונג

מאַדריד, 26. (ספּ. טעל.) דער מלוכה־טריבונאַל אין מאַדריד וועט די טעג באַטראַכטן די כנגד־אָנקלאַגע בעשולדיגונג געגען דעם געוו. שפּאַנישען קעניג אלפאנס, וועלכער ווערט בעשולדיגט אַז ער האָט אַרויסגעגעבען צום טויט 20 טויזענד שפּאַנישע זעלנער נאָר צו דעם צוועק, כדי זיך צו פערזיכערען גרויסע מאַטעריעלע הכנסות.

די בעשולדיגונג געהט דעם גען. פּיקאַ האָט אויפגעהויבען דער פאַרזיצער פון דער פאַרלאַמענטאַרער אויספאָרשונגס־קאָמיסיע דינערא, וועלכער האַלט, אַז בעת דער שפּאַנישער קאַמפּאַניע אין מאַראָקאָ, האָט דער קעניג אַלפאָנס אָהן וויסען פון דער רעגירונג און גענעראַל סילוועסטרא בעפוילען אָנצוהויבען אַן אָפענזיווע, נישט זאָרגענדיג וועגען פאַרזיכערען די „טילען" און פּראָוויאַנט פון די אַרמעע. דער איינציגער ציל פון קעניג אַלפאָנס — לויט דינעראָס ערקלערונגען — איז געווען צו ערלאַבערען די גרובען אין אַלהוקעמאַס און דאָס אָהן ריקזיכט אויף די מענשליכע קרבנות.

Dr. med. H. ŁUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקה

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32

נעמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוונט. זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

קלאַסי־קינאָ־טעאַטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!

גרויסע מעכטיגע דראַמע א. נ.

אוואנטוריסטין

אין די הויפּט־ראָלען:

Gina Magnes, Gabriel Gabrio

אויסערן פּראָגראַם: דראַמע פון אַ פרויען־נשמה א. נ. „די זינדיגע פרוי"

מיט Bille Dove אין די הויפּט־ראָל

נעכסטער פּראָגראַם: „סערזשאַנט X"

מיט איוואַן מאָזשוכין.

אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4 נאָכמיטאָג שבת און זונטאָג 12 אַ זייגער בייטאָג.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע"

נאַרוטאָוויטשאַ 20, טעלעפאָן 84-213.

אָנפיהרונג: א. בעזמאַן און א. שטאַקפעדער.

די בעליבטע סוברעטין

רעגינא צוקער

דער בעריהמטער אַרטיסט

הערמאן פעניגשטיין

צוזאַמען מיט'ן גאַנצען ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבל.

היינט, זונטאָג, 9 אָוונט — די הערליכע אָפּערעטע אין 3 אַקטען

ליאָוקע מאלאדיעץ

מיט רעגינא צוקער און הערמאַן פעניגשטיין אין די הויפּטראָלען.

עס טרעטען אויף דאָס בעריהמטע ענגלישע טאַנץ־פּאַר

לואיס לואיסאָ

אין פערשידענע עקצענטריק טענץ

מאָרגן, מאָנטאָג — 7-טע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג

פּרייזן פון 50 גר. ביז 1.70 ערשטע רייה

ס'ווערט געגעבען די קאָמישע אָפּערעטע אין 2 אַקטען

„איציק'ל שיינער"

הויפּט־ראָל „איציקל"—רעגינא צוקער; „וואָלאָדיאַ"—הערמאַן פעניגשטיין.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

Tivoli

רעסטאָראַן. פּשעיאַזד 1, טעל. 30 126

די פרייזן זענען בעדייטענד פערקלענערט.

דאָנערשטאָג און זונטאָג — דאַנסינג.

יעדער ליבהאבער פון שעהנער קונסט

דאַרף בעזוכען די

בילדער־אויסשטעלונג

פון בעריהמטען קונסט מאָלער

יעקב ראטבוים

אין לאָקאַל פון „בני ברית"

פּיעטריקאָווער 90.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
27 נאוועמבער 1932

רעוויזיעס אין די קעשענעס

די פעראָרדנונג צו מאַכען רעוויזיעס אין די קעשענעס איז זיכער אַ רעזולטאַט פון די שטימונגען ביי דער שטייער־מאַכט, וועלכע איז פול מיט חשדים, אַז דער שטייער־שולדיגער קאָן צאָהלען, נאָר ער וויל נישט. די צאָהלרייכע, אונגעוועהנליך טראגישע פאַקטען, וואָס שטעלען פעסט זעהר קלאָר פאַר אַלעמען, אַז דער שטייער־צאָהלער געפינט זיך שוין אויפ'ן ראַנד פון אַבגרונד, ווען עס בלייבט נאָר איין אויסגאנג, זעלבסטמאָרד, ליקווידאציע פון דער אונטערנעהמונג פולשטענדיג רואינאציע, ווען אַ מענש פון קרעפטען און אַרבייטספעהיג ווערט ראַפטום אַנ'אונויטיגער מענש און ווערט אַריינגעשטויסען אין דער גרויסער אַרמעע אַרבייטסלאָזע און הונגעריגע, — אָט דאָס אַלץ, וואָס איז טרויעריג און גרויליך פאַר דעם אָביעקטיוו־דענקענדען מענשען, איז נישט קיין גענוג איבערצייגענדער בעווייז פאַר דער פסיכאָלאָגיע און מענטאַליטעט פון די פאָרשטעהער פון דער שטייער־מאַכט.

פון די פאַקטען פונ'ם ווירקליכען טאָג־טעגליכען לעבען איז צו זעהען, אַז די שטייער־הכנסות ווערען אָבגעשוואַכט און דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען ווערט כאָאָטיש. עס איז שווער צו פערטיידיגען דעם פּרינציפ, אַז צווישען מיליאָנען שטייער־צאָהלער, זענען נישט פערהאַן קיין אונערליכע מענשען, לייכטזיניגע, וועלכע ווילען אויסמיידען צו צאָהלען די שטייערען, אָבער בשום אופן קען מען נישט פערלאַנגען, אַז צוליב דער שולד פון אַ קלייגער גרופּע אײנצעלנע פערזאָנען, זאָלען אַלע ליידען.

שוין איצט ווערט פון אַלע זייטען אַלאַרמירט וועגען אונגעוועהנליך ביזווילדיגע טאַטען, וואָס ווערען אַנגעווענדעט ביי די פערזענליכע רעוויזיעס. מיר ווילען נישט איצט קאָנטראָלירען די ריכטיגקייט פון די פאַקטען, מיר האַלטען אָבער, אַז די ערשטע אַלאַרמען פאָדערען זעהר אַ ווייטגעהענדע פאָרזיכטיגקייט ביי דער ווייטערדיגער פראַקטיק. דאָס איז נאָך מעהר נויטיג צוליב דעם, וואָס די ברייטע פולמאַכטען ביי די פערזענליכע רעוויזיעס קאָנען אַרויסרופען רויבעריע און מיסברויכע. דאָס וואָס די „רעווידענטען" זענען מחייב פאַר דער פערזענליכער רעוויזיע צו בעווייזען זייער לעגיטימאַציע איז ביי אונזערע בעדינגונגען אַ טראַגישע פיקציע, וואָס קען דען העלפען אַ פאַלשע לעגיטימאַציע ביי אַ פוסער אָדער ביי אַ יודישען הענדלער, ביי וועלכע עס טרעפט זיך אויך, אַז מען נעהמט־אָן אַ קאָלירט שטיקעל רעקלאַמע־פּאַפּיר פאַר אַ דאָלאַר, און וואָס קאָן דען העלפען אַ פאַלשע לעגיטימאַציע ביי מיליאָנען דענערווירטע שטייער־צאָהלער, וועלכע קענען אפילו לייענען, אָבער זיי קענען נישט וויסען, צי די לעגיטימאַציע איז אַ ריכטיגע אָדער געפעלשטע. אין לאַנד, אין וועלכען עס געפינען זיך אַזוי פיל פעלשער פון באַנקנאָטען, פון פּעסער, און פון אַלערליי דאָקומענטען, איז אַזוי שווער צו מאַכען פאַלשע לעגיטימאַציעס פון די שטייער־אַמטען?

און באמת, אונזערע פערבעכער וואַלטען אַרויסגעוויזען אונגעוועהנליכע אונפעהיגקייט, ווען די וואָלטע נישט ברייט אויסגענוצט די פולמאַכטען צו מאַכען רעוויזיעס ביי דער בעפעלקערונג, וואָס איז אין אַ גרויסער מאָס אונבעוואוסטזיניג, וואָס איז שטענדיג אין שרעק און דענקט ווירט, וואָס איז זעלטען פעהיג צו אַ ביסטערער אָריענטירונג, צי מען האָט צו טון מיט אַ בעאַמטען, צי גאָר מיט אַן אײנפאַכען פערברעכער.

רופען פאָליציי ביי אַ פערזענליכער רעוויזיע? אָבער אַפילו אין וואַרשא איז די פּאָליציי צופיל בעשעפטיגט, אַז זי זאָל קאָנען אין דער ריכטיגער צייט קומען צו יעדען רוף פון בירגער, וועלכער וויל קאָנטראָלירען, צי מען האָט פאַר זיך אַ ריכטיגען אָדער פאַלשען עקזעקוטאָר, וויפיל טראַגישע געשעהענישען און טעות'ן קענען צוליב דעם פאָרקומען.

וואָס פאַר אַ געדריקטע שטימונג ס'האָבען אַרויסגערופען די פעראָרדנונגען וועגען רעוויזיעס אין די קעשענעס צווישען דער בעפעלקערונג אין די שטעט און דערפער. — וועגען דעם איז די מאַכט שוין אינפאָרמירט דורך איהרע פאָרשטעהער, אָבער זיי וועלען אינגיכען זיך דערפון דערוויסען, מיר קענען זיך נישט דערמאָהנען קיין שום פעראָרדנונג, וואָס זאָל האָבען אַרויסגערופען ביי דער בעפעלקערונג אַזוי פיל פערביטערונג און געדריקטע שטימונגען, מיר גלויבען נישט, אַז אין די צילען פון די שטאַרען פון די פעראָרדנונגען איז געווען אַרויסצורופען אַזאַ מין צושטאַנד.

אויב מען האָט מיט דער פעראָרדנונג וועגען די קעשענע־רעוויזיעס געמיינט צו מאַכען אַ שטאַרקען דרוק אויף די שוואַכע שטייער־צאָהלער, גלויבען מיר נישט אַפילו אויף קיין איין מינוט, אַז די קעשענע־רעוויזיעס זאָלען ברענגען אַ גוטען רעזולטאַט, די פּובליציסטען און בכלל די פרעסע האָט אַ צו נאָהענטען קאָנטאַקט מיט דער בעפעלקערונג, אַז די זאָל נישט קענען פיהלען די ווירקליכקייט און די פאַקטישע לאַגע. אַ חוץ דעם האָט דאָך די שטייער־מאַכט גוט בעגלויבטע ראַפּאָרטען, וועגען דער ווירטשאַפטליכער סיטואַציע פון די לאַנדווירטשאַפט־ליכע און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, וואָס זענען געשטיצט אויף די זאַכליכע פאָרשונגען פון דער לאַגע. דערפון איז דאָך לייכט צו אורטיילען, אַז די שלעכטע צאָהלבאַרקייט פון די בעפעלקערונגס־מאַסען איז נישט קיין ביזוויליגקייט, נאָר דאָס איז אַ רעזולטאַט פון דער באמת קריטישער לאַגע.

צי וועט די שרעק, וואָס מען וואַרפט אויף דער בעפעלקערונג מיט דער הילף פון די פעראָרדנונגען וועגען די פערזענליכע רעוויזיעס, אויפהויבען אונזער ווירטשאַפטליכע סיטואַציע און די צאָהלונגס־פעהיגקייט — אָט דאָס וועט אונז די נאָהענטסטע צוקונפט בעווייזען. אין גיכען וועלען קאָנען זעהען דעם אַרויסזאָגען זייער מיינונג די פאָרשטעהער פון ווירטשאַפטליכען לעבען, וועלכע מען קען זיכער נישט בעשולדיגען אין אָפּאָזיציע צו דער רעגירונג און נישט אין פעסימיזם. אונזער מיינונג איז, אַז די מלוכה און דער סקאַרב וועלען דערפון האָבען אַ גרעסערע עילה, ווי די נוצען, וואָס מען ערוואַרט דערפון.

* * *

דער דאָזיגער אַרטיקעל איז פערעפענטליכט געוועזען אין רוהיגען, קאָנסערוואַטיווען „קורי־ער וואַרשאַווסקי". צו דעם אַרטיקעל איז גאָרנישטאַ וואָס צוצוגעבען.

טראצקי און דער פראנצויזישער פאליציי-קאמיסאר

דער קאמיסאר, וועלכער איז צו טראצקי'ן געווען אויסערגעוועהנליך ברוטאל, פאלט אריין צו איהם אין די הענד אין מאסקווע אלס שפּיאָן און פערברעכער

שרייבענדיג מיט אַ געוויסער צייט צוריק, וועגען דער גרויסער שטראַפּאַסטאַל־אַפּערע אין פראַנקרייך, וועלכע האָט געדראָהט פערוואַנדעלט צו ווערען אין אַ נייער דרייפוס־אַפּערע, ווייל גע־גען אַ יורישען אָפיצער ווערע איז פערפיהרט גע־וואָרען אַ קאָמפּליצירטע שפּיאָנאַזש־אינטריגע, האָבען מיר דערמאָנט, אַז אין דער אַפּערע איז אויך פערמישט אַ הויכער פראַנצויזישער פאָליציי־בעאַמ־טער מיט'ן נאָמען פאַ־פאַ־בידע. מיר האָבען דערביי צוגעזאָגט ביי אַ געלעגענהייט צו דערצעהלען ווע־גען אַ פּיקאַנטער בעגעגעניש צווישען דעם דאָזיגען פאַ־פאַ־בידע און דעם נעוו. פאָלקס־קאָמיסאַר פאַר קריגס־ענינים לעוו טראָצקי. די בעקאַנטשאַפט צווי־שען פאָליציי־קאָמיסאַר און דעם פאָלקס־קאָמיסאַר איז איצט ווידער געקומען אויפ'ן זינען ביים לייע־נען די ידיעות וועגען טראָצקי'ס דורכרייזע איבער פראַנקרייך אויפ'ן וועג פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל קיין קאָפּענהאַגען. די פראַנצויזישע מאַכט האָט זיך צו טראָצקי'ן בעצויגען מיט דער גרעסטער קורטואַזיע און דער בערימטער רעוואָלוציאָנער האָט זיך מיט גרויס לויב אָפּגערופען וועגען דער פערהאַלטונג פון די פאָליציי־בעאַמטע, וועלכע האָבען אָפּגעהיט טראָצקי'ס זיכערקייט.

דאָך דערמאָנט אַנ'אַנדער רייזע פון טראָצקין איבער פראַנקרייך, ווען די בעציהונג צו איהם מצד די פאָליציי־אַגענטען איז געווען גאָר אַן אַנדערע, אַ ברוטאַלע אויפ'ן העכסטען גראַד. די ברוטאַלע מיסיע האָט דעמאָלט אויסגעפיהרט טאַקע דערזעל־בער פאָליציי־קאָמיסאַר פאַ־פאַ־בידע.

געווען איז דאָס אין יאָהר 1916, אין דער צייט פון קריג. טראָצקי, וועלכער האָט צו יענער צייט געוואוינט אין פאַריז, איז לויט אַ בעפעהל פון אינערן־מיניסטער מאַלווי אַרויסגעשיקט געוואָ־רען פון פראַנקרייך. געשיקט האָט מען איהם קיין שפּאַניען, הגם די פראַנצויזישע מאַכט האָט נישט בעקומען פון שפּאַניען קיין הסכמה אויפצונעהמען דעם געפעהרליכען עמיגראַנט. אָט וואָס טראָצקי דערצעהלט וועגען זיין בעקאַנטשאַפט מיט פאַ־פאַ־בידע. (לעוו טראָצקי: „מיין לעבען").

אין דער דאָזיגער גאַנצער געשיכטע האָט גאָר אַנ'אַנגעזעהענע ראָלע געשפּילט דער שעף פון דער אַזוי־גערופענער יורידישער פאָליציי פאַ־פאַ־בידע. ער איז געווען די נשמה פון דער אויפ־זיכט איבער מיר און פון דער אויסווייזונג. פון זיינע קלאָגען האָט זיך בידע אונטערשיידעט מיט זיין אויסערגעוועהנליכער ברוטאַלקייט און ביזוויליגקייט. ער האָט געפּרובט מיט מיר רעדען אין אַזאַ טאָן, וועלכען די צאַרישע זשאַנדאַרמעריע־אָפיצירען האָבען זיך עס קיין מאָל נישט ערלויבט. אונזערע געשפּרעכען האָבען זיך יעדעס מאָל גע־ענדיגט מיט אַנ'עקספּלאָזיע. יעדעס מאָל, ווען איך פלעג פון איהם אַוועקגעהען, האָב איך גע־פיהלט היגטער זיך אַ בליק פול מיט האַס. ווען כ'האָב זיך געטראָפען אין טורמע מיט גאַביע, האָב איך אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אַז מיין אַרעסט איז געווען צוגעגרייט דורך פאַ פאַ בידע.

ווייניגער ווי אין צוויי יאָהר אַרום, דער־ציילט ווייטער טראָצקי, האָט מיר דער גורל גע־שאַפען אויף די קאָסטען פון דעם הער בידע אַ גאַנץ אונערוואַרטעטע סאַטיספאַקציע. זומער־צייט 1918 האָט מען מיר טעלעפאָניש מיטגעטיילט פון קריגס־קאָמיסאַריאַט, אַז בידע, דער אַלמעכטיגער פאָליציי־גאָט, זיצט אין אַ סאָוויעטישער טורמע. איך האָב נישט געוואָלט גלויבען מיינע אויערען. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די פראַנצויזישע רעגירונג האָט איהם געשיקט אין דער סאָוויעטען־רעפּובליק מיט שפּיאָנאַזש־צוועקען און כדי צו אָרגאַניזירען פערשווערונגען. ער איז אָבער געווען אַזוי אונפּאָרזיכטיג, אַז ער איז אַריינגעפאַלען. בנאמנות קיין גרעסערע סאַטיספאַקציע האָט מען פון דער נעטין פון גערעכטיגקייט נישט געקאָנט פערלאַנגען בעזונדערס ווען מען גיט צו, אַז מאַל־ווי, דער פראַנצויזישער אינערן מיניסטער, וועלכער האָט אונטערגעשריבען דעם בעפעהל מיך צו אַרויסצושיקען איז באַלד דערנאָך אַליין אַרויסגע־שיקט געוואָרען פון קלעמענסאָס קאַבינעט אַלס בעשולדיגטער אין פיהרען פאַציפיסטישע אינטרי־געס. אַזאַ מין צוזאַמענטרעף פון די געשעהענישען, נאָר ווי אין אַ פילם!

ווען מען האָט בידע געבראַכט צו מיר אין קאָמיסאַריאַט, האָב איך איהם לכתחילה נישט דערקענט. דער אַלמעכטיגער פאָליציי־גאָט איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ גאַנץ איינפאַכען בשר ודם, דערצו נאָך אַ יורד. איך האָב איהם אַנגעקוקט מיט פערוואונדערונג.

— מעז אוי, מאַסיע, האָט ער געזאָגט, שאָק־לענדיג מיט'ן קאָפּ, ס'ע מוא (יאָ, מיין הער, דאָס בין איך).

יאָ, דאָס איז געווען בידע. אָבער ווי אַזוי דען? ווי אַזוי האָט עס געקאָנט פּאַסירען? איך בין ווירקליך געווען ערשטוינט.

בידע האָט געמאַכט אַ פילאָזאָפישע בעווע־גונג מיט דער האַנד און האָט מיר ערקלערט מיט דער איבערצייגונג פון אַ פאָליציי־סקעפּטיקער: דאָס איז די וואַנדלונג פון די געשעהענישען... באמת אַנ'אויסגעצייכענטע פאָרמולע. אין מיין זכרון איז אויפגעשוואוימען יענער שוואַרצער פּאַטאַליסט, וועלכער האָט מיך בעגלייט קיין סאַן־סעבאַסטיאַן: קיין ווילען־פרייהייט איז נישטאָ. אַלץ איז בעשטימט פון פאָרויס.

— ווי עס זאָל נישט זיין, הער בידע, איהר זענט צו מיר אין פאַריז נישט געווען צו העפליך.

— לײדער, מיט צער מוז איך דאָס מודה זיין, הער פאָלקס־קאָמיסאַר. אין מיין טורמע־קאַמער האָב איך אָפט וועגען דעם געטראַכט. טיילמאָל איז פאַר אַ מענש נוצליך צו לערנען די טורמע פון אינעווייניג. איך האָף אָבער, אַז מיין פאַריזער אויפפיהרונג וועט פאַר מיר נישט האָבען קיין טרויעריגע פאָלגען?

איך האָב איהם בערוהיגט. ער האָט מיר פערזיכערט:

— ווען איך וועל צוריקקומען קיין פאַריז, וועל איך זיך מעהר נישט פערנעהמען מיט דער בעשעפטיגונג, וואָס ביז איצט.

— ווירקליך, הער בידע? דער מענש קעהרט זיך אָבער שטענדיג אום צו זיין ערשטער ליבע.

איך האָב, פערענדיגט טראָצקי די ערצעהלונג פון דעם עפּיזאָד, די דאָזיגע סצענע אַזוי אָפט ווידערהאָלט פאַר מיינע פריינד, אַז איך דערמאָן זיך וועגען אונזער דיאַלאָג פונקט ווי ער וואָלט ערשט נעכטען פאָרגעקומען. ביים אויסטויש פון געפאַנגענע איז בידע שפּעטער אָפּגעלאָזט געוואָרען צוריק קיין פראַנקרייך. זיין ווייטערדיגער גורל איז מיר אונבעקאַנט. ווי דער לעזער זעהט, האָט פאַ־פאַ־בידע זיין וואָרט נישט געהאַלטען: ער האָט זיך אומגעקעהרט צו זיין אַלטער ליבע, צו דער אַרבייט אין דער פאָליציי. (ען)

מסר'ן די יודען, וואס האלטען זונטאג אפען די געשעפטען

פראַקטישע אָנווייזונגען פון ענדעקישען בלאַט

די פראַגע וועגען לינדערען דעם צוואַנגס־זונטאָג־רוה איז שוין אַראָפּ פון דער טאָג־אָרדנונג, די יודישע עפענטליכקייט האָט איינגעזעהן, אַז די פּראָיעקטירטע פעראָרדנונג וועט אייגענטליך ווייניג וואָס לינדערען, און די רעגירונג האָט זיך געאיילט דעם ענין צו פערטושען, כדי, ווייזט אויס, דער יודישער בעפעלקערונג נישט צו ברענגען קיין ענטוישונג. אָבער די ענדעקישע „גאַזע־טאַ וואַרשאַווסקאַ" איז נאָך נישט בערוהיגט: טאָמער דאָך, טאָמער וועט פון דעם עסק דאָך עפּעס אַרויסקומען. אין דער צייטונג איז געכטען דער פראַגע געווידמעט אַ לייט־אַרטיקעל, מיט איינינגע זעהר וויכטיגע פּראַקטישע אָנווייזונגען פאַר דער פּוילישער געזעלשאַפט.

צוערשט זאָגט די צייטונג אַרויס איהרע טענות צו דער סאַנאַציע, הלמאי זי איז מיט אַזוי ווייניג ענערגיע אַרויסגעטראָטען געגען דעם פּראָ־יעקט: אָבער פערטיידיגט האָט די פרעסע דעם פּלאַן פון ענדערען די פאַרשריפטען אויך מיט אַ האַלב מויל, ווייל וואו האָט זי געקאָנט נעהמען אַרגומענטען אויף אויסצוטייטשען די ערלויבניש צו פערגוואַלטיגען די קאַטוילישע יום טובים? הייסע פערטיידיגער האָבען די פּראָיעקטען גע־פונען בלויז אין דער יודישער פרעסע (דאָס איז אגב נישט ריכטיג).

מיר האָבען נישט בדעה, שרייבט דאָס בלאַט, צו זאָגען וביאות, צי די יודישע בענעהרען וועלען מקוים ווערען, צי נישט קוקענדיג אויף די פּראָטעסטען פון די קירכליכע און אַנדערע ספערען וועט דער פּראָיעקט פון ענדערען די פאַרשריפטען פון זונטאָג־רוה דאָך אַריינגעטראָגען ווערען אין די געזעצגעבערישע קערפּערשאַפטען און צי ער וועט דאָרט דורכגעפיהרט ווערען.

די צייטונג נעמט אָבער אויף זיך די אויפ־גאַבע אָנצוווייזען אויף אַנ'אַנדער זייט פון דער פראַגע. דהיינו, אין פיל פאַלען ווערט די פאַר־שריפט וועגען צוואַנגס־זונטאָג־רוה בעטראַכט פאַר אַ בלויזער פאָרמאַליטעט, וועלכע ווערט אין דער פּראַקטיק איינגאַנצען נישט אָפּגעהיט. עס איז גע־נוג זיך דורכצוגעהן אין אַ זונטאָג אָדער יום־טוב איבער די גאַסען פון גרעסטען טייל פּוילישע שטעט, כדי זיך צו איבערצייגען, אַז די יודען הענדלען, אַז זיי האַלטען זייערע געשעפטען בלויז האַלב געשלאָסען, אַז די יודען זענען עובר אויף די גרעסטע קאַטוילישע יום־טובים. וואָס זשע איז דערפון געדרונגען? עס איז אַ חוב פון יעדען בירגער מיטצוטיילען דער מאַכט וועגען יעדען פאַל פון עובר זיין דאָס געזעץ, פון אָפען האַל־טען די געפוועלבער דורך יודען.

דאָס ענדעקישע בלאַט גיט די דאָזיגע איי־דעלע עצה די בירגער צוליב דעם, וואָס דער ענדעציע, ווערט פאַרגעוואָרפען, אַז אין דער יודישער פראַגע בעגיגענט זי זיך בלויז מיט אַנ'אַגיטאַציע, אַז איהר אַקציע געגען די יודען איז ווייניג קאָנקרעט, ווייניג פּראַקטיש און פּאָזיטיוו. אַלזאָ: דאָס איז אַ פּראַקטישע און פּאָזיטיווע אויפגאַבע: נעהמען זיך מאַסענווייז צו מסר'ן די יודישע געוועלבער.

די צייטונג איז ענטשירען צו בעשיידען און פערמיינערט אַליין איהרע פערדינסטען אויפ'ן געביט פון בעקעמפען די יודען. און די סטודענ־טישע עקסצעסען זענען גאָרנישט? און די טראַפּע־יען, וואָס ווערען געזאַמעלט סיסטעמאַטיש דורך דער ענדעקישער יוגענד — דאָס קאָן מען דען גרינגשעצען? און די טעטיגקייט פון דער גרינער סטענגע, די פּאַטרולען פאַר די יודישע געוועלבער עס זאָל חלילה אהין קיין קריסט נישט אַריינגעהן — דאָס איז טעאָרעטישע אַרבייט און נישט פּראַק־טישע? די ענדעציע ווייסט אַליין נישט ווי גרויס עס זענען איהרע אויפטוען און ווי פערדינט זי מאַכט זיך פאַר'ן פאַטערלאַנד.

אויסגעשלאסען צוליב סאבאטאזש 10 פר. פון דער קאמ. פארטיי

מאָסקווע, 21 (ספּ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, וואָס די פּויע־רים סאַבאָטירען די תבואה־צוגרייטונגען פאַר דער מלוכה, קומט איצט פאַר אַ „ריינִיגונג" אין די דאָרפישע אָרגאַניזאַציעס פון דער קאָמ. פּאַרטיי אין צפון־קאַווקאַז, אוקראַינע און אוראַל. ביז איצט זענען שוין אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער פּאַרטיי אין יענע מקומות אַרום 10 פּראָצ. דאָרפי־שע קאָמוניסטען, וואָס האָבען אָפען צוזאַמענגעאַר־בייט מיט די סאַבאָטאַזשניקעס. אין אוקראַינע האָ־בען זיך בעוויזען אַ סך געהיימע מיהלען, וואָס מאָהלען די בעהאַלטענע תבואה. אין אוקראַינע אַליין האָט מען ענטדעקט 125 אַזעלכע מיהלען. נישט בעקוקט אויף די ממש דראַקאָנישע מיטלען קאָן מען נישט בעטראַכטען דעם סאַבאָטאַזש פאַר ליקווידירט.

דער אנארכיסט

אין אַ הייסן יולי־נאָכמיטאָג אין יאָהר 1895, זענען אַריינגעקומען אומדערוואַרטעט צוויי יונגע־לייט אין מיין אַרבייטס־צימער, ביידע זענען גע־ווען פערשטויבט, פערשוויצט און זייערע פּנימער אין בלאַטע. ביידע אויסגעמאַטערטע און הונגעריגע, זענען קראַפּטלאַז און וואַרטלאָז צוגעפאַלען צו דער סאָפע לעבען שרייב־טיש.

ווען די צוויי אומבעקאַנטע וואַנדערער האָבען אָפּגעכאַפּט אַביסעל דעם אָטעם האָט איינער פון זיי מיר דערלאַנגט אַ צוגעמאַכטען בריף, דער בריף איז געווען פון פּאַריז, געשריבען פון דעם דאָך יעהר יונגען העברעאישען שריפטשטעלער אברהם לודוויפּאָל, דער איינהאַלט פון דעם בריף איז געווען פאָלגענדער:

„דער איבערברענגער פון דער דאָזיגער בריף, מאַרקאָ ברוך, איז אַ געוועזענער אַנאַרכיסט איצט אַ פערברענטער יודישער נאַציאָנאַליסט און חובב ציון, זיי צו איהם פריינדליך, ער האָט דאָ אין פּאַריז פיל געליטען, די פּאָליציי צווינגט איהם צו פערלאָזען פראַנקרייך, איך ווייס, אַז דו האָסט אַ בעזונדערען חוש פאַר מערקווירדיגע מענשען — נעה האָסטו איינעם פאַר זיך.

„מאַרקאָ ברוך איז אַ ספרדי טהור, און דאָס מאַכט איהם „פאַר אונזערע איינעם, נאָך אינטער־עסאַנטער"...

ווען איך האָב געהאַט איבערגעלייענט לודוויפּאָלס בריף, האָבען זיך מיינע ביידע געסט, שטייף געמעט מיליטעריש אויפגעהויבען פון פּלאַץ און זיך פאָרגעשטעלט מיט זייערע נעמען:

מאַכקאָ ברוך האָט מיר ערקלערט, אין אַנ־געמען פּאַריזער פראַנצויזיש, אַז זיין חבר וועלכער האָט זיך פאַר מיר פאָרגעשטעלט מיט אַנ׳עכט פראַנ־צויזישען נאָמען, איז אַ געבוירענער פראַנצויז און אַ שריפטשטעלער, זיי ביידע האָבען געמאַכט דעם וועג פון פּאַריז ביז ווינען צופוס... שוין צעהן וואָכען אין וועג... ער פריעהט זיך זעהר, וואָס איך האָב איהם און זיין קאָלעגע הגם אַ גוי, דאָך אַ אויסערגעוועהנליך בעגאַבטער ראַנאַניסט) אַז גוט אויפגענומען, און דאַרום ערלויבט ער זיך מיר איינצו־קומען צו מאַכען אַז שוין מעהר ווי פופציג שטונדען האָבען זיי אין זמויל גאָרנישט נישט גע־האַט.

איך האָב די צוויי געסט פאַרגעשטעלט פאַר מיין פרוי, און זי האָט זיי שוין בעוואַרגט מיט אַלעם און וואָס זיי האָבען זיך געגלויסיגט נאָך אַזוי פיל וואַנדערונגען, וואַלגערען זיך און הונגערען.

ווען די צוויי וואַנדערער האָבען זיך צוריק געקעהרט אין מיין צימער וואַש־אַנגעטאָנע און אַר־רומגעוואַשענע, האָב איך ערשט דערזעהן זייערע געזיכטער. דער פראַנצויז האָט געהאַט אַ פיין און אידעל געשניטענע געזיכט, פערשלייערטע אויגען, געמעסטיגטע און פאַרבענדיגע בעוועגונגען, מאַרקאָ ברוך האָט געהאַט אַ פּנים פון איינעם, וואָס האָט זיך ערשט אָפּגעריסען פון דער תליה: צוויי אומרוהיגע פייער־שפריצענדיגע אויגען און בעוועגונגען פון אַ שטענדיג־עקזאַלטירטען כּאַנ־טאַסט, אַ שטורמווינד־מענש.

דער פראַנצויז האָט געקוקט אויף דעם „ספרדי טהור" מיט גרויס בעוואונדערונג.

* * *

מאַרקאָ ברוך האָט זיך דאַן אויפגעהאַלטען אין ווינען אַ פּאָר חדשים יעדען טאָג פלעגט ער צו מיר קומען מיט נייע פלענער. ווי אַמגיכסטען און ווירקזאַמסטען צו נאַציאָנאַליזירען די אַסימילירטע יודען און ווי צו בעקומען ארץ־ישראל פאַר׳ן יודי־שען פאָלק.

אין די דאָזיגע פלענער זענען געווען דורכ־געמישט גענינאַלע און זעהר געוואַגטע געדאַנקען מיט קינדיש־נאַאיווע איינפאַלען, שאַרפע פּאָליטישע ווייט־זיכטיגקייט און אין דער אייגענער צייט שטאָק־

בלינדקייט בנוגע האַרטע, ריאַלע טאַטזאַכען.

זיינע דערליידונג־פלענער האָבען געפאָדערט פון דער יודישער יוגענד מאַרטירער־טום און אומ־צעהליגע אַנדערע קרבנות, ער איז געווען איבער־צייגט, אַז די יודישע יוגענד וואָס האָט נאָך צו יע־נער צייט פון איהם קיין אַהנונג נישט געהאַט, וועט איהם בלינד און דיסציפּלינירט נאָכפאָלגען אין דעם טאָג, ווען ער וועט זי רופען צו בעפרייען דעם יודישען פאָלק.

איבערגעהענדיג פון אַנאַרכיזם צום נאַציאָנאַ־ליזם און צו חיבת־ציון האָט מאַרקאָ ברוך אַ געווי־סע צייט זיך נאָך בענוצט מיט דער טער־מינאָלאָגיע פון די איטאַליענישע אַנאַרכיסטען.

אָפּזאָגענדיג זיך פון דעם אַנאַרכיזם האָט ער דאָך נאָך אַ לאַנגע צייט געלעבט אין דער גייסטיג־אָנגעהיצטען אַטמאָספערע פון דעם איידעאַלאָגישען אַנאַרכיזם, וואָס איז אין יענער צייט געווען אין אַנ׳אויפבליהונגס־צושטאַנד.

מאַרקאָ ברוך האָט בעהערשט זעקס אייראָ־פּעאישע שפּראַכען, אויסער העברעאיש אין וועלכער ער האָט זיך שטומיש און פלאַם־פייערדיג אויס־געדריקט.

עס איז געווען צו מערקען, אַז זיין שפּראַ־כען־קענטניש האָט ער ערוואָרבען נישט טעאָרע־טיש נאָר פּראַקטיש, וואַנדערנדיג איבער דער איי־ראָפּעאישער וועלט, וואו ער האָט געלעבט נאָר צווישען אַרמע גוים.

מאַרקאָ ברוך איז געווען בעגאַבט מיט אַנ׳ אויסערגעוועהנליכער רעדנער־קראַפט. אין די אַלע שפּראַכען וואָס ער האָט בעהערשט האָט ער געשאַ־פען אייגנאַרטיגע און אייגענוויליגע סופּערלאַטי־ווען איהם האָט נישט געאַרט, ווען ער האָט דורך דעם פערגוואַלטיגט די פאַר איהם פרעמדע שפּראַ־כען.

איבער וואָס ער האָט נישט געדרעדט, האָט ער אַלץ פערגעסערט און איבערטריבען. ער האָט זיך נישט געשראָקען פאַר קיין צו־שאַרפען וואָרט, פאַר קיין עפּיטעט.

אויף אַ פערזאַמלונג פון דעם נאַציאָנאַל־יו־דישען סטודענטען־פעראיין „קדימה" איז מאַרקאָ ברוך אויסהערענדיג דעם לויבגעזאַנג פון אַ רעפּע רענט וועגן די גאונים פון דער דייטשער קולטור,

די נייע ריזיגע בריק איבער דער שפרעע אין בערלין

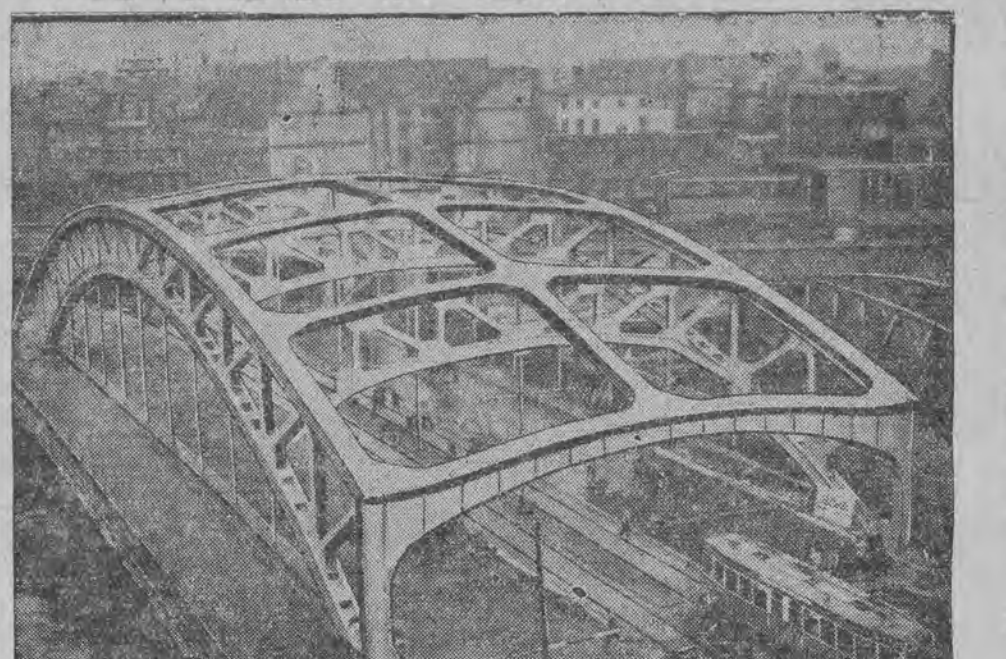

מארקא ברוך — א מערקווירדיגע לעבענס־געשיכטע

פון ראובן ברייניז

אַרויפגעשפּרונגען אויפ׳ן טיש און אויסגעשריען די מאָנסטראַציע: „מיר יודען האָבען נישט וואָס צו שטאָלצירען מיט אַזאַ „לוידזבוב" ווי עמאַנועל קאַנט מיט אַנ׳אידיאָט ווי שאָפּענהויער, און מיט אַ פּער־דעראַסט ווי געטהע".

נאָך דעם דאָזיגען אומזיניגען אויסרוף האָט זיך אויפגעהויבען אַ טומעל, אַ געפּילדער אין זאַל, איניגע פון די סטודענטען האָבען געוואָלט שלאָגען דעם נישט־געבעטענעם גאַסט, וועלכער האָט אַזוי משוגע־פריך בעליידיגט די מענשליכע גאונות, אַ פּאָר אַנדערע סטודענטען וועלכע האָבען שטאַרק הנאה געהאַט פון מאַרקאָ ברוך׳ס חוצפה האָבען איהם פערטיידיגט און זיך פעראינטערעסירט מיט זיין פערזאָן.

אין אַ פּאָר חדשים אַרום נאָך מאַרקאָ ברוך׳ס אַרומדרעהען זיך איבער ווינען האָב איך בעקומען אַנ׳איינלאַדונג פון דעם שעף פון דער ווינער גע־היים־פּאָליציי צו קומען צו איהם וועגען די אַנ־געלעגענהייטען פון מאַרקאָ ברוך.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז די געהיים־פּאָ־ליציי איז געווען גוט אינפאָרמירט וועגען יעדען שריט וואָס מאַרקאָ ברוך האָט געמאַכט אין ווינען.

דער שעף פון דער געהיים־פּאָליציי האָט גע־וואָלט וויסען ווי לאַנג איך קען מאַרקאָ ברוך׳ן, און אויב מיר איז בעקאַנט אַז ער איז אַ געפעהר־ליכער אַנאַרכיסט.

מיין ענטפער איז געווען אַז איך קען מאַרקאָ ברוך׳ן נאָר אַלס ציוניסט און אַלס אַ שאַרפען גענ־נער פון אַנאַרכיזם.

מיין רייגוראַשען דעם „געפעהרליכען אַנאַר־כיסט" האָט אָבער נישט געהאָלפען די פּאָליציי האָט איהם אַרויסגעשיקט פון עסטרייך, ער האָט זיך ווי עס איז דערשלאָגען ביז דער שווייץ. אַ פּאָר חדשים האָט ער דאָרט אָנגעמאַכט נישט וועניג טומעל אין די יודישע סטודענטען־קרייזען.

מאַרקאָ ברוך האָט אין דעם דאָזיגען יוגענדלי־כען טומעל געפונען בענוגטואונג און צופרידענקייט.

די שווייצערישע פּאָליציי האָט אָבער געשטערט די דאָזיגע צופרידענקייט, זי האָט איהם משלח גע־ווען איבער די גרענעצען פון דער שווייץ. מאַרקאָ ברוך האָט זיך אַריבערגעכאַפּט קיין בעלגיען, וואָס זיך בעזעצט אין אַנטווערפען, וואו ער איז אויפגע־

נומען געוואָרען אַלס דער רעדאַקטאָר פון דעם ציו־ניסטישען אָרגאַן „התקוה", אין דער פראַנצויזישער שפּראַך. אַלס אַנ׳אָפּיציעלען אָנגעשטעלטען פון דער בעלגישער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע האָט איהם די דאָרטיגע פּאָליציי צורוה געלאָזט אַניאָרה אַכצעהן חדשים, מאַרקאָ ברוך איז געזעסען אין בעל־גיען און פלייסיג געאַרבייט אַלס ציוניסטישער פּראָ־פּאַגאַנדיסט און אַלס פראַנצויזישער ציוניסטישער שריפטשטעלער.

אויסער דער צייטשריפט וואָס ער האָט רע־דאַקטירט און מייסטענס אויסגעפילט מיט זיינע אַרטיקלען, האָט מאַרקאָ ברוך אַרויסגעגעבען אין יענער צייט איניגע פלוגבלעטער און אַ פּאָר בראָ־שורען אין פראַנצויזיש, ער האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס אַ גלענצענדער סטיליסט און פּאָלעמישער פּו־בליציסט.

איהם איז אָבער לאַנגווייליג געוואָרען צו זיי־צען מעהר ווי איין יאָהר אויף איין פּלאַץ, און דער־צו נאָך האָבען יעדען טאָג אַ ריסטיגען מיטאָג, איהם איז דאָס אויסגעקומען צו פיליסטערהאַפט, צו בורזשואזיש, — און ער האָט אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען, זיך פרייוויליג אָפּגעזאָגט פון זיין אַלס רעדאַקטאָר און בעצאָהלטער אַגיטאַטאָר.

מאַרקאָ ברוך האָט ווידער אָנגעהויבען צו וואַנ־דערען. זיין ערשטע סטאַציע איז געווען בערלין. די יודישע נאַציאָנאַלע סטודענטענשאַפט האָט איהם אָבער זעהר קאַלט און אָפּווייזענד אויפגענומען.

דער איינציגער ציוניסט וואָס האָט איהם אין בערלין מקרב געווען איז געווען דר. מאַרטין בו־בער, וועלכער האָט פון איהם געהאַט גרויס הנאה־פּעולות.

בובער האָט ענטדעקט אין מאַרקאָ ברוכ׳ן ניצוצות פונקען פון רבי נחמן בראַצלאַווער בשמה.

נאָך אַ קורצען אויפהאַלט אין בערלין איז מאַרקאָ ברוך פערשוואונדען פון דייטשלאַנד. אַ צייט לאַנג האָט קיינער פון אונזער קרייז נישט געוואוסט פון איהם, נישט וואו ער געפינט זיך און נישט וואָס ער טוט.

אין יאָהר 1902 זיצענדיג מיט הערצל׳ן אין זיין אַרבייטס־צימער האָט ער מיר, אין צוזאַמענהאַנג מיט אַ געוויסען געשפּרעך, בעוויזען איניגע אָפענע פּאָסט־קאַרטען פון מאַרקאָ ברוך.

אין יעדע פּאָסט־קאַרטען וואָס האָבען געטראָגען דעם פּאָסט־סטעמפּעל פון די באַלקאַנישע לענדער און פון איטאַליען, האָט דיזער שרייבער, מאַרקאָ ברוך, געדראָהט, אַז ער וועט איהם, הערצלען, דער־שיסען, דערפאַר וואָס ער, הערצל, האָט איהם נישט געפאָלגט.

הערצל האָט זיך געהאַט אויסגעלאַכט פון די דראָהונגען און די אָפענע קאַרטלעך.

איך האָב הערצלען אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דער אַנאַרכיסטישער פערגאַנגענהייט פון מאַר־קאָ ברוך, און איהם געראַטען ער זאָל זיין פאָרזיכ־טיג ביים זעכסטען קאָנגרעס אין באַזעל.

און ווירקליך, ביים זעקסטען ציוניסטישען קאָנ־גרעס אין באַזעל האָט זיך הערצל צוזאַמענגעטראָפען מיט מאַרקאָ ברוכ׳ן אין אַ שמאָל געסעל פּנים אל פּנים, דער לעצטער האָט גענומען אַרומזוכען אין זיין קעשענע, זיין רעוואָלווער. הערצל, בעמערקענדיג דאָס האָט אַרויפגעלייגט זיין האַנד פריינדליך אויף די שמאָלע פּלייצעס פון מאַרקאָ ברוך און האָט איהם מיט זיין דורכדרינגענדיגען בליק ווי פּאַראַליזירט.

נאָך דער דאָזיגער פאַטאַלער בעגעגעניש מיט מאַרקאָ ברוך, האָט הערצל בעאויפטראַגט אַ פּאָר סטודענטען זיי זאָלען האַלטען אויף איהם אַנ׳אויג.

אין אַ פּאָר חדשים נאָך דעם זעקסטען ציו־ניסטישען קאָנגרעס האָט זיך מאַרקאָ ברוך דער־שאָסען אויף טויט אין מיטען העלען טאָג אויף איינער פון די הויפטגאַסען פון פלאָרענץ.

דער לאדזער הערשעלע אסטראפאלער

(צום ערשטען יאהרצייט פון הערשעל יעדוואב)

פון זלמן זילבערצווייג (ניו־יארק)

2.

יערוואַב האָט זיך אויסגעפּוצט אין אַ שיינעם פּאַלטאָ, אַ האַרטען קאַפּעלוש, און אַ פיינעם שטאָק אין האַנד און אַוועק צו אַ פאַבריקאַנט אין פאַביאַ־ניץ, געהייסען זיך אַרויסשלעפּען די סאַמע אונ־טערשטע שטיק מאַנופאַקטור, אָנגעלייגט גאַנצע קוויסען סחורה, זיך געדונגען וועגען פּרייז און גע־קוועטשט דעם פאַבריקאַנט ביז צום לעצטען. און ערשט ווען מען האָט גענומען אויסשטעלען דעם רעכענונג איז זיך אַריינגעקומען יערוואַבס אַ פריינד וועלכער איז געווען פריהער אָפּגערעדט, און דער רעדענ־דיג יעדוואַב׳ן, האָט ער אויסגעשריגען בקול רם: הערשעל לץ וואָס טוסטו דאָ?

דער פאַבריקאַנט, וועלכער איז געווען זיכער, אַז ער האָט פאַר זיך אַ גרויסען צוגעפאָהרענעם סוחר, איז געפאַלען אין חלשות הערענדיג ווער זיין קונה איז.

ווי קומט עס טאַקע וואָס יערוואַב איז געווען אַזאַ לץ? איך האָב איהם אַמאָל געשטעלט די פראַגע און ער האָט מיר דערויף געענטפערט מיט אַזאַ מעשה: אין אַ שטעטעל נישט ווייט פון שטע־טעל, וואו זיין זיידע האָט געוואוינט האָט געלעבט אַ בעקער, וואָס איז געווען בעריהמט אין דער גאַנ־צער געגענד אַלס אַ שרעקליכער קאַרגער. ער איז בכלל געווען אַ רשע און האָט שלעכט בעהאַנדעלט זיינע בעקער־געזעלען. אַנוי, אַז זיי האָבען זיך ביי איהם נישט געהאַלטען. און כמעט שטענדיג איז

ער געווען אָהן געזעלען. יערוואַבס פאָטער, דעמאָלט נאָך אַ בחור׳ל פון אַ יאָהר דרייצעהן, האָט בע־שלאָסען אָנצולערנען דרך־ארץ דעם קאַרגען בעקער. איז ער איינמאָל אין אָוונד געקומען צו איהם און איהם געבעטען ער זאָל איהם צונעהמען צו דער אַר־בייט. דער בעקער האָט זיך אין אָנהויב אָפּגעזאָגט, ערשט ווען דאָס בחור׳ל האָט זיך שטאַרק געבעטען האָט ער געפּועלט ביים בעקער באַלד דערויף האָט דער בחור׳ל גענומען איינרעדען דעם בעקער, אַז אַזוי ווי ער איז מיד, זאָל ער גיין שלאָפען און ער וועט שוין אַכטונג געבען אויפ׳ן ברויט וואָס שטייט אין אויווען. דער בעקער האָט נישט געוואָלט מס־בים זיין דערצו אָבער דאָס בחור׳ל האָט איהם סוף כל סוף איבערגערעדט און דער בעקער איז אַוועק שלאָפען, ווען דאָס בחור׳ל, הערשעל יעדוואַבס פאָ־טער האָט געהערט אַז דער בעקער שנאַרכט שוין, האָט ער אויסגעשאָטען אין גרוב פון אויווען צוויי זעקלעך מעהל. האָט זיי בענאָסען מיט עטליכע עמער וואַסער, האָט אויסגעלאָשען די לאָמפּ און איז אַרויס דורכ׳ן פענסטער. אַ בעקער׳ס נאָז האָט דאָך אָבער אַן חוש, האָט דער בעקער אין שלאָף דער־שפּירט אַז דאָס ברויט איז אויווען ברענט זיך, האָט ער זיך אויפגעכאַפּט און איז אַריינגעלאָפען אין דער בעקעריי, ערשט — ס׳איז פינסטער, פערשטעהט ער, אַז דאָס בחור׳ל וואָס ער האָט פריהער איבערגעלאָזט שלאָפט מסתמא, נעהמט ער איהם רופען אָבער קיינער רופט זיך נישט אָן, איז שוין דער בעקער מלא רציחה און האָט שטאַרק חרטה וואָס ער האָט זיך געלאָזט צורעדען פון בחור׳ל צו גיין שלאָ־פען, וואָרום ווער ווייסט צי דאָס גאַנצע טייג איז שוין נישט פערברענט, און אָט אַזוי טראַכטענדיג לאָזט זיך דער בעקער אין דער פינסטער אַראָפּ אין גרוב, ערשט ער שטעלט אַ פוס, נעהמט זיך דער פוס קלעבען, ער וויל ווייטער גיין, ער קאָן נישט, ביסעל פערשלאָפען איז ער נאָך געווען און איז איהם איינגעפאַלען אַז נישט אַנדערש ווי דאָס האַלטען איהם שדים, און אַז דאָס בחור׳ל איז גאָר קיין בחור׳ל נישט געווען, נאָר אויך איינער פון יענער חברה, כאַפּט ער אַרויס דעם טלית קטן און נעמט שרייען שמע ישראל, דערהערען יודען אַ געשריי שמע ישראל, קומט מען צו לויפען. מע מאַכט ליכ־טיג, דער בעקער איז מעהר טויט ווי לעבעדיג, קוים מען דערמונטערט איהם און שפּעטער ווען ער איז געקומען צו זיך און גענומען דערציילען וואָס ס׳איז פאָרגעקומען, האָבען עלטערע יודען לויט די אָנגעגעבענע סימנים, דערקענט ווער דאָס בחור׳ל איז געווען און אונזער בעקער האָט בעשלאָסען מאָרגען איה״ש איינדערפריה געהען צום בחור׳ס פאָטער און דערציילען די גאַנצע מעשה און טאַקע פערלאַנגען גוט צו מאַכען דעם היזק.

איצט לאָמיר לאָזען דעם בעקער און זעהען וואָס איז געוואָרען מיט יערוואַבס פאָטער׳ן נאָכ־דעם ווי ער האָט ״פגעטון זיין שפּיצעל, אַזוי ווי ער האָט פערשטאַנען, אַז דער בעקער וועט זיך דער־וויסען ווער ער איז און וועט קומען אַהיים צו זיי קלאָגען דעם היזק, איז ער איהם פערלאָפען דעם וועג און דערציילט זיין פאָטער, דאָס הייסט יעדר־וואַב׳ס זיידען, אַ מעשה, אַז דאָ וועט אוודאי מאָרגען קומען אַ בעקער מיט אַ גאַנצע מעשה, זאָל איהם דער פאָטער רוהיג אויסהערען און דער־נאָך זאָגען, אַז ער קאָן איהם גאָרנישט העלפען ווייל זיין זוהן, דאָס הייסט דאָס בחור׳ל געווען ווייסט ער בעקלאָגט זיך, איז לא עליכם משוגע און וואָס קאָן מען טאָן מיט אַ משוגענעם און ווער קאָן זיין פעראַנטוואָרטליך פאַר אַ משוגענעם. צו־מאָרגענס אין דער פריה איז דער בעקער טאַקע געקומען צו יעדוואַבס זיידע און מיט אַ געפּילדער איהם דערציילט וואָס זיין תכשיט האָט איהם געטון און דערבייאַ פערלאַנגט ער כך וכך קערבלעך פאַר׳ן היזק און כך וכך קערבלעך פאַר דער בושה.

אויסגעהערט די טענות, זאָגט יעדוואַב׳ס זיידע:

— איהר זענט גערעכט, מיין ליבער בעקער, אָבער וואָס קאָן איך טון, אַז מיין זוהן איז לא עליכם אַ מטורף, משוגע.

— וואָס דערצעהלט איהר מיר מעשיות — שרייט דער בעקער — משוגע, מען ווייסט שוין די תירוצים, עס וועט אייך גאָרנישט העלפען, איהר וועט מיר מוזען בעצאָהלען.

און אָט אין דעם געפּילדער האָט זיך שטיל גע־עפענט די טיר און הערשעל יעדוואַבס פאָטער איז שטיל אַריין, האָט זיך צוגעגנבעט פון הינטען צום בעקער און איהם אַ ביס געטון אין אויער.

דער בעקער האָט אַרויסגעלאָזט אַ געשריי־„אוי".

— נו, איהר זעהט, מיין ליבער בעקער — האָט יעדוואַבס זיידע זיך אָנגערופען — אַז מען זאָגט אייך, משוגע, זאָלט איהר גלייבען.

אָט דאָס איז געווען מיין פאָטער — האָט מיר הערשעל יעדוואַב פערענדיגט די מעשה — הייבט ווייסטו שוין פון וואַנען עס שטאַמט מיין לצנות?

— — — — — — — — —

היינט איין טאָג פון הערשעל יעדוואַב׳ס יאָהר־צייט איז נישט מעהר ווי רעכט צו דערמאָנען זיין אָנדענקען נישט דורך וויינען, און דערצעהלען די ליידען, וואָס ער איז דורכגעגאַנגען אַלס יוד־דישער אַקטיאָר, נאָר לאַכען פון זיינע מעשיות, פון זיינע לצנות, פון די שטיקלעך און שפּיצלעך, פון דעם „לאָדזער הערשעלע אסטראָפּאָלער".

לכו נרננה אויף א סאָוויעטישער שיף

א רייזע פון סאָוויעט-רוסלאַנד קיין א"י איבערן שוואַרצען ים

פון ב. סמאָליאַר

עס איז וואונדערבאַר צו פאָהרען מיט אַ סאָוויעטישער שיף פון אָדעס גלייך קיין פּאַלעסטינע. וואונדערבאַר דורכצושניידען דעם שטורמישען שוואַרצען ים, דעם שטילען באָספאָר, די איבזעלדיגע דאַרדאַנעלען, דעם סאַמעטענעם עגעאישען ים און די הימעלבלויע וואַסערען פון דעם מיטלענדישען אָקעאַן.

נישט וואונדערבאַר איז בלויז דורכצוגעהן די סאָוויעטישע אינספּעקציע אין אָדעס.

דער „געפּעאו"-באַאַמטער — אויסגעפּוצט אין זיין פולען גרינעם מונדיר — פערלאָזט זיך נישט אויף יענע, ער קוקט שטרענג דורך יעדען שטיקעל פּאַפּיר וואָס איך פיהר אַרויס.

דער וועג פון אָדעס קיין פּאַלעסטינע איז אַ לאַנגער, עלף טעג אויפ'ן וואַסער ווערען די פּאַר די מאַטראָזען בעוואָט גלייך מיט די פּאַסאַזשירען.

אַ שעה פאַר'ן אָפּגעהן פון דער שיף, ווערט יעדע קאַבינע גוט אינספּעקטירט, אַלע מאַטראָזען און אַלע בעאַמטע ווערען אויסגעשטעלט אויף דער אויבערשטער דעק און דורכגעקוקט פערזענליך דורך „געפּעאו" סאָלדאַטען, צו זעהען אויב אַלץ איז מיט זיי אין אָרדנונג.

אָפּגעצוימט און אונטער אַ מיליטערישער וואַך שטייט די שיף ביים האַפען, און קיינער, אויסער די פּאַסאַזשירען קאָן זאָוויף איהר נישט אַרויפגעהן, קרובים וואָס קומען זיך געזעגענען מוזען בלייבען אין האַפען.

מיר זענען איינגאנצען אַ צעהנדליג פּאַסאַזשירען: דריי אַמעריקאַנער מיידלעך, אַ פּאָר סאָוויעטישע דיפּלאָמאַטען וואָס קעהרען זיך אום מיט זייערע פרויען צוריק אין די לענדער פון נאָהענטען מזרח וואו זיי אַרבייטען א יוד פון פּאַלעסטינע און איך.

דער יוד פון פּאַלעסטינע וועלכער איז טאַקע דער פּאַלעסטינער אַגענט פון „סאָוטאָרפלאָט" — פון די סאָוויעטישע האַנדעלס-שיפען — פיהלט זיך אויף דער שיף ווי ביי זיך אינדערהיים, ער רעדט יודיש, ענגליש, רוסיש און איז היימיש מיט אַלעמען.

ער רעדט און ער וויצעלט זיך, און ביסלעכווייז פערגעסען מיר יענען די אומאַנגענעהמליכקייטען אין דער אָדעסער קאָסטאָם-הויז וועגען דער שטרענגקייט פון דער אָדעסער „געפּעאו", וועגען אָדעס בכלל. מיר גליטשען זיך גלאַטיג איבער די געקרייזטע וואַסערען פון דעם שוואַרצען ים, און לאָזען איבער אָדעס ווייט-ווייט הינטער זיך אין האָריזאָנט.

פאַרנאַכט ווען אונזער שיף — די „טשיטשעריך", — איז שוין לאַנג-לאַנג צווישען הימעל און וואַסער, דערשיינט פאַר אונז דער קאַפּיטאַן.

אַ ב'איינפאַכער, פון סאַמע ערשטען קוק אַ נאָענטער, אַנגענעהמער מענש, שטעלט ער זיך פאַר אונז פאָר אויף אַ פּאָר צעבראָכענע ווערטער אין ענגליש, און מאַכט זיך מיט אונז היימיש פון סאַמע ערשטען מאָמענט אָן.

— צופרידען? — וויל ער וויסען, — אויב נישט, שעהמט זיך נישט, און זאָגט מיר.

— ער וואָרענט אונז, אַז מיר זאָלען נישט פערגעסען, אַז מיר זענען אויף אַ סאָוויעטישער שיף, און נישט אויף קיין קאַפּיטאַליסטישער.

— ביי אונז — לאָזט ער אונז וויסען, — קאָנט איהר קומען צום סאַמע קאַפּיטאַן, און זיך קלאָגען אויף דער קלענסטער אומבעקוועמליכקייט. ביי אונז איז אַ קאַפּיטאַן אַ געוועהנליכער בשר-ודם. איהר קאָנט צו איהם צוטרעטען צו יעדער צייט. אָהן שום צערעמאָניעס.

די שיף, אַ קליינע אָבער פעסט געבויטע, גליטשט זיך גלאַט, געלאַסען, לאַנגזאַם, און ווערט וואָס ווייטער אַלץ מעהר איינגעוויקעלט אין דער זילבערדיגער טונקעלקייט פון דעם אויסגעשטערנטען אָוונד. אַ גרויסע, פולע, קיילעכדיגע לבנה, לאָזט פון זיך אָפּשפּיגלען אַ פּאַס ליכטיגקייט איבער דער ענדלאָזער פלאַכקייט פון דעם שוואַרצען ים, און בעשיינט דעם גאַנצען אויבערשטען דעק פון אונזער שיף.

— גוי וואונדערבאַר! — טיילען זיך די מיידלעך איינע צו דער אַנדערער, אַריבערקוקענדיג פון דעם דעק אין וואַסער אַריין.

אָבער דער קאַפּיטאַן, — אַ מענש מיט אַ פיינעם הומאָר, — לאָזט זיי לאַנג נישט זיין סענטימענטאַל.

— איהר וועט, — וואָרענט ער די היימיש און גוטמוטיג — נאָך האָבען גענוג צייט צו קריגען ראָמאַנטיש אויף דער לבנה, איצט אָבער וועט איהר מוזען ווערען אויף אַ שעה פּראָזאַאיש, איהר וועט מוזען אַרונטערגעהן אין עס-צימער, מען דאַרף אַמאָל טון אַזאַ פּראָזאַאישע זאַך ווי עסען אויך.

ער זעצט אונז אַוועק אין עס-צימער אַרום זיין טיש, שטעלט פאַר אונז פאָר זיין געהילף און אויך דעם דאָקטאָר פון דער שיף, און מאַכט אונז פון דער סאַמע ערשטער מינוט אָן זיך צו פיהלען ווי אַ קליינע פאַמיליע.

— ניקאָלאַי! — ווענדט ער זיך צום קעלנער, וואָס בעדינט אונז, — קודם-כל גיב אונז אַביסעל „וואָדקע", לאָמיר מכבד זיין אונזערע פּאַסאַזשירען און פריינט מיט אַ גלעזעל פון אונזער סאָוויעטישער משקה, דאַן וועסטו קאָנען פּאָרטזעצען ווייטער מיט די אַנדערע געריכטען.

ער גיסט אָן פאַר יעדען פון אונז אַ גלעזעלע „וואָדקע" און וואָרענט זיין געהילף, אַז מעהר ווי צו איינציגע גלעזעלעך וועט קיינער נישט קריגען, אויף דער שיף דאַרף מען זיין ניכטער.

— פאַר אַ גוטער און אַנגענעהמער רייזע! — טרינקט ער.

— פאַר אַ גוטער און אַנגענעהמער רייזע! — טרינקען מיר איהם נאָך.

* * *

דאָס עסען אויף אַ סאָוויעטישער שיף איז ווי דאָס עסען אין די בעסטע מאָסקווער רעסטאָראַנען, — רייך, געשמאַק, און גלענצענד צוגעגרייט.

אויף מאָרגען האָבען מיר איינעם פון די ווערעהנליכע טעג וואָס מע האָט אויף יעדער שיף: — אַ וואַנע, פריהשטיק, ליידיגע שטונדען אויפ'ן דעק, געמיטליכע פוילקייט אויף די דעקשטוהלען און געשפּרעכען, וואָס ציהען זיך פון איינמאָל עסען ביז'ן צווייטען מאָל.

די שיף איז אַ קליינע, — איינגאַנצען קאַרגע צוויי טויזענד טאָן, — אַז דריי כוואַליעס פון שוואַרצען ים שפּילען זיך מיט איהר און וויגען זי אַהער און אַהין ווי אַ קינדער-וויגעלע, קיינער איז פונדעסטוועגען נישט שלעכט, קיינער פיהלט נישט די געוועהנליכע ים-קראַנקהייט, אַלע האָבען דעם גע-פיהל פון אַ היימישער גרופּע, וואָס איז אַרויסגע-פאָהרען אויף אַ יאַכט-שיפעל אויף אַ לוקסוס-רייזע די געצעהלטע פּאָר פּאַסאַזשירען, דער קאַפּיטאַן, די מאַטראָזען, — אַלע פיהלען זיך איינס.

די מאַטראָזען, — ברוינע, פערבראַנטענע מיט שטאַרקע מוסקולען — זענען גאָר אַנדערש, ווי די מאַטראָזען אויף ענגלישע אָדער אַמעריקאַנישע שיפען, גאָר אַנדערע מיטען, עס פעהלט זיי די פעסע אַזעלכעס, וואָס זאָל איבערצייגען, אַז זיי זע-נען ווירקליך ים-מענשען און זיי קוקען אויס, ווי פּשוטע פאַבריק-אַרבייטער, אָהן דער געוועהנליכער מאַטראָזען-אויפפּאָרם, זעהר אָרים און אָפּגעריסען געקליידעט, מאַנכע פון זיי, לאַנג שוין נישט קיין גערסירטע.

עס מערקט זיך נישט אויף דער שיף קיין שום דיסציפּלין צווישען דעם קאַפּיטאַן און די מאַטראָזען. עס פיהלט זיך אָבער, אַז קיין מאַטראָזען נויטיגט זיך נישט אין קיין ספּעציפישער דיסציפּלין. יעדער איינער אויף דער שיף ווייסט זיין פּלאַץ און ווייסט זיין אַרבייט, די טאָגיגע אַרבייט טוט ער פּונקט, ווי ער זאָל זיי טון פאַר זיך אַליין, אָהן שום באַלעבאַטים איבער זיך.

— די שיף איז אונזער אַלעמענס — צערעדט זיך מיט מיר איינער פון די מאַטראָזען.

ער איז שוין אויסגעוועזען אַ וועלט, דער דאָזיגער מאַטראָס, שוין געאַרבייט אויף איטאַליענישע, גריכישע ענגלישע און פראַנצויזישע שיפען, געווען און אָפּגעשטייגט אין צעהנדליגער האַפענס.

— דאָס לעבען אויף אַ סאָוויעטישער שיף איז נישט קיין צוקער-לעקעכל, — דערצעהלט ער מיר אָפענהערציג, — דו פאָהרסט אַרויס פון אַ סאָוויעטישען פּאָרט, קריגסטו בלויז צוויי דאָלאַר אין אויסלענדישער וואַלוטע צו קאָנען טרינקען אַ קאַוע אין אַן אויסלענדישען האַפען, קומסט צוריק גע וכט מען דיך און מע זבעטאַפּט דיך, און מע לאָזט דיר אַפילו קיין שטיקעל שאָקאָלאַד פאַר דיין מיידעל נישט ברענגען, פונדעסטוועגען וועט קיינער פון אונז נישט איינפאַלען זיך געזעגענען מיט שיף-אַרבייט, אָדער גאָר בלייבען שטעקען ערגעץ-וואו אין איינעם פון די אויסלענדישע האַפענס, אין וועלכע מע לאָזט אונז אַראָפּ.

— מיט וואָס דערקלערט זיך עס? — וויל איך אויסגעפינען די אורזאַך.

— עס דערקלערט זיך מיט אַ סך זאַכען, — שמייכעלט ער, — אָבער הויפּטזעכליך דערמיט, וואָס אויף דער שיף גופא פיהלען מיר, אַז מיר זע-נען אונזערע אייגענע באַלעבאַטים.

* * *

אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל פערלירען מיר אַלע אונזערע פּאַסאַזשירען. בלויז דער פּאַלעסטינער יוד און איך בלייבען מיר אויף דער גאַנצער שיף.

אָבער אין סאַלאָניקי ווערט אונזער שיף צוריק פול מיט פּאַסאַזשירען. קאַרגע זעכציג פּאַסאַזשירען שטייגען איין מיט ווייב און קינד, און אַלע פאָהרען זיי קיין פּאַלעסטינע.

קאַרגע זעכציג פּאַסאַזשירען — אַלע גריכישע בירגער. — צייגען זיי זיך שפּעטער אַרויס צו זיין אַלע יודען, שפּאַניאָלישע יודען. קיין יודיש קענען זיי נישט. קיין העברעאיש — אויך נישט. אַלע אָבער, אַפילו די קינדער, רעדען זיי פראַנצויזיש. אַלע עמיגרירען זיי איצט קיין ארץ-ישראל צו בעזעצען זיך דאָרט אויף שטענדיג.

— ארץ ישראל טוב! — זאָגט מיר איינער פון זיי, מיטענדיג אויסצודריקען, אַז אין פּאַלעסטינע איז די לאַגע איצטער אַ סך בעסער, ווי אין גריכענלאַנד, — טוב מאוד!

פאַרנאַכט קלייבען זיי זיך אַלע צוזאַמען אויפ'ן דעק, און לאָזען זיך אַוועק זינגען אין כאָר זייערע לידער, לידער מעלאַנכאָלישע, מינאָרע, טיפּיש-אָריענטאַלישע לידער, וואָס ווייען מיט געוויין און געבעט.

די לבנה אַ ריזיג גרויסע, אַ פולע, אַ קיילעכדיגע, שייבט איבער די וואַסערען פון דעם עגעאישען ים, וועלכען מיר שניידען דורך, און איך קאָן זיך נישט העלפען צו פערטראַכטען זיך, ווי ברייט און ווי ווייט מיר יודען זענען צעוואָרפען איבער דער וועלט, און — דער עיקר, — ווי פערשידענאַרטיג מיר זענען. אָט פאָהרען מיר מיט זעכציג פאַמיליעס יודישע פאַמיליעס, און זיי פערשטעהען מיך נישט, און איך פערשטעה זיי נישט. זעכציג פאַמיליעס פון אַ בעוונדערען יודישען שבט, — פון אַ שבט, וואָס איז אַזוי ווייט פון אונז, ווי מיר זענען ווייט פון די גריכען אָדער פון די סערבען, אָדער פון די אַנדערע באַלקאַנישע פעלקער.

פערשידענאַרטיג זענען מיר, פערשידענע שבטים פון איין פאָלק, און פּאַלעסטינע זעהט מען עס מעהר ווי אומעטום, ווייל אין פּאַלעסטינע האָבען מיר פאַר זיך אַ געמיש פון תימנער, ספרדי-שע און אייראָפּעאישע יודען. דאָ, אויף דער סאָוויעטישער שיף זעהט מען דאָס אָבער פּונקט אַזוי גוט. דאָ אויף דער סאָוויעטישער שיף, פאָהר איך מיט יודען, און נישט איך, נישט זיי, פיהלען עפּעס געמיינזאַמעס צווישען אונז. נישטאָ קיין געמיינזאַמעס אין דער שפּראַך, נישטאָ קיין געמיינזאַמעס אין טראַדיציע, און נישטאָ קיין געמיינזאַמעס אין אויסזעהען.

* * *

אין אַטען קומען צו אונז אַרויף אַלס פּאַסאַזשירען דריי גלחים.

— גלחים גאָר? אויף אַ סאָוויעטישער שיף גלחים?

אָבער מיין וואונדער שטייגט נאָך פיל מעהר מיט עטליכע שעה שפּעטער.

עס איז פרייטאָג, דער יודישער ערב-שבת. און מיט עטליכע שעה שפּעטער, ווען איך קום אַרויס אין גרויסען זאַל פון דער שיף, טרעף איך דאָרט אַנ'עכטען יודישען בית-המדרש — אַ בית-מדרש מיט יודישע דאַווענער ווי אין אַ קליין יודיש שטעטעל.

— לכו נרננה לה' נריעה לצור ישענו!

אַנ'עלטערער יוד, איינער פון אונזערע פּאַסאַזשירען פון סאַלאָניקי, שטעהט מיט'ן פּנים צו מזרח און דאַוונט, און שאָקעלט זיך, און די איבעריגע גריכישע יודען, — די אַלטע פּונקט ווי די יונגע, — דאַווענען איהם נאָך מיט ערנסט און מיט התמדה און פילען אָן דעם גאַנצען זאַל מיט תפלה און מיט שבתדיגער שטימונג.

אויף אַ מינוט איז מיר דאָס גאַנצע בילד שווער צו בעגרייפען, אַ שוהל אויף אַ סאָוויעטישער שיף? רעליגיע אויף אַ שיף פון אַ לאַנד, וואו מען איז געגען רעליגיע?

דער קאַפּיטאַן אָבער, — פאַר איהם איז די גאַנצע זאַך זעהר נאַטירליך.

— וואָס איז? — דערקלערט ער מיר — אַ שיף איז אַ וועלט פאַר זיך, אַ וועלט מיט פערשידענע מענשען, יעדער מענש האָט אַ רעכט צו גלויבען אין וואָס ער וויל, און צו טון וואָס זיין גלויבען דיקטירט איהם.

— איהר וואָלט געטראָפען זיין אויף אונזער שיף אין דעם סעזאָן ווען עס פאָהרען קיין פּאַלעסטינע די פרומע גאַסטס — דערצעהלט ער מיר ווייטער — זיי זעצען זיך אויף ערגעץ אין סמירנע, צי אין פּירעאַ, האַלטען זיי אין איין דאַווענען דעם גאַנצען וועג ביז מיר קומען אָן קיין יפו.

— און קיינער שטערט זיי נישט? — וויל איך וויסען.

— פאַרוואָס זאָל מען זיי שטערען? — זאָגט דערט זיך דער קאַפּיטאַן — פערקעהרט, די אינסטרוקציעס וואָס איך האָב אַרויסגעגעבען אויף דער שיף, זאָגען אָן, אַז מען זאָל זיין ווי אַמהעכסטען טאָלעראַנט צו אַזעלכע זאַכען.

— און אין מאָסקווע שווייגט מען איך פון אַזעלכע אינסטרוקציעס?

— אין מאָסקווע האַלט מען אַז די דאָזיגע אינסטרוקציעס זענען ריכטיגע און אויסגעהאַלטענע.

אָפּגעדאַוונט צעשיידען זיך די יודען איבער זייערע קאַבינעס, און קומען אַרויס פון דאָרט שפּעטער אויפ'ן דעק שבתדיגע, שבתדיג געקליידעט. זיי זעצען זיך אויס, דערצעהלען זיך איינער דעם אַנדערען מעשיות אויפ'ן שטייגער פון דעם אַמאָליגען אַלטען היימישען שטעטעל, מעשיות, וואָס סיי די גרויסע, סיי די קינדער הערען מיט אינטערעס און מיט גרויס התמדה.

אָפּגעקיהלט פון דעם פייכטען ים-ווינט, לייגען זיך מאַמעס שפּעטער אַראָפּ מיט די קינדער צו פערשלעפערען זיי, און טאַטעס בלייבען און צעהלען און רעכענען ווי לאַנג עס וועט נאָך נעהמען, ביז די שיף וועט אָנקומען קיין ארץ-ישראל:

— נאָך דריי טעג, און מיר וועלען זיין אין יפו!

— מאָנטאָג אינדערפריה וועלען מיר שוין זעהען די שפּיצען פון יפו!

— מאָנטאָג פאַנגען מיר אָן אונזער ביי לעבען אין ארץ-ישראל!

אַנ'אָריגינעלער דענקמאַל אין דער פאָרם פון א טויער

איז אויפגעשטעלט געוואָרען אין אייזלעבען

היינט און פאלג. טעג!

די פרייליכסטע וואָך פון אַלע לאַדזשער!

2 שעה נעלעכטער ביז טרעהר!

שאַמפּאַנער רעוויע פון הומאָר!

אונגעוועהנליכער פלאַנטער פון ערצ-קאָמישע סיטואַציעס, און זאַרגלאָזען הומאָר, רופט אַרויס דער געניאַלער קאָמיקער — דער קעניג פון הומאָר

HARROLD LLOYD

אין פּאַראַמאָונט'ס מייסטערווערק א. נ.

קינאָ-מאַניאַק

דאָס איז די בעסטע מעדיצין, דאָס איז אַ ווירקזאַם מיטעל צום קריזיס, דאגות און זאָרגען.

אָנהויב אין געוועהנל. טעג 4.30 נאָכמ., שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג.

הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען.

דער זאַל איז בעהייצט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג כה 27 מרחשון תרצ"ג

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 7.13

זון-אונטערגאנג 3.32

פון האנדעלס-געריכט

„ברידער בוסקאוואדא" פערעפענטליכט א צווייטען אופּאדלאשטש. — פערענדיגט די אופּאדלאשטשען פון די פירמעס „טרעשטשאנסקי און גליקסמאן" און „מ. שייניאק"

ווי מיר האבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, איז צווישען דער באנקראטירטער פירמע „ברידער בוסקאוואדא" מיט די קרעדיטארען געקומען צו אן אויסגלייך, לויט וועלכען די פירמע גיט איבער איהר גאנצען פערמעגען אין רשות פון די קרעדיטארען, וועלכער מאכט אויס אן ערך 70 פראצ. פון די חובות. דאס געריכט האט דאן אויף דעם סמך דעם אופּאדלאשטש ליקווידירט.

איצט האט א פרישע גרופּע בעלי חובות, וועלכע איז נישט צופרידען מיט דעם רעזולטאט, זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע צו פערעפענטליכען דער פירמע א צווייטען אופּאדלאשטש, מחמת ווי עס טיילען מיט די קרעדיטארען, האט די פירמע „ברידער בוסקאוואדא" בעהאלטען א טייל פון פערמעגען, וי שטעלט נישט צו די סחורה און וועקסלען, וואס זי האט זיך פערפליכטעט צוצושטעלען א.ז.וו.

דאס געריכט האט די מאטיווען געגומען אין אכט, און די „ברידער בוסקאוואדא" פערעפענטליכט א צווייטען אופּאדלאשטש, און גלייכצייטיג בעפוילען די ברידער ישראל דוד און יהושע בוסקאוואדא איינצווזעצען אין ארעסט. דער טערמין פון ציטוויליגען פערעפענטליכען דעם אופּאדלאשטש, איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 4-טען אקטאבער 1932. אלס ריכטער-קאמיסאר איז נאמינירט געווארען דער האנדעלס-ריכטער לעאן פעליקס. קוראטאר — אדוו. סטיפּולקאווסקי.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג האט דאס געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אפּמאך (20 פראצ.) פון דעם דרוקעריי-בעזיצער מ. שייניאק (גדאנסקא 40) מיט די בעלי-חובות.

* * *

דער בעקעריי-בעזיצער איצאק ווילע"ר, וועלכער איז געזעסען אין ארעסט צוליב א באנקראט, האט געבעטען בעקומען א גלייט אויף 3 חדשים, צוליב וואס ער איז בעפרייט געווארען פון ארעסט.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האנדעלסגעריכט, האט די אופּאדלאשטש-מאסע פון דער „אקצ. געז. מאַראל שטיינערט" אפּגעגעבען א בעריכט פון איהר טעטיגקייט פאר די חדשים סעפטעמבער און אקטאבער ד. י. ווי בעוואוסט איז די פאבריק ווייטער טעטיג. דער בעריכט פאר די דערמאנטע שטעלט זיך פאר א גינסטיגען.

דאס געריכט האט דעם בעריכט בעשטעטיגט.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופּאדלאשטש פון דער „אקצ. געז. א. ג. בארסט און זגערזש" איז צוליב דעם, וואס א טייל קרעדיטארען פון אויסלאנד האבען נישט בעוויזען אנצומעלדען די פרעטענזיעס צו דער פירמע, איז דער טערמין פערלענגערט געווארען אויף ווייטערע 4 חדשים.

* * *

דאס געריכט האט אויף דער נעכטיגער זיצונג ערקלערט דעם אופּאדלאשטש פון דער פירמע „טרעשטשאנסקי, גליקסמאן און שותף" פאר געענדיגט.

די סינדיק-צייט איז פערלענגערט געווארען אויף ווייטערע 6 חדשים, רעכענענדיג פון 24-טען סעפטעמבער ד. י.

* * *

דער טערמין אויף אנצומעלדען די פרעטענזיעס צו דער פירמע „ווילהעלם דאבערשטיין" איז אבדזשעיעוו איז פערלענגערט געווארען אויף נאך 2 וואכען.

מיטוואך קומט דער אורטייל

אין דעם גרויסען פראצעס געגען די לינקע פ.פ.ס.

די „לעצטע ווערטער" פון די בעשולדיגטע. — די געריכטס-פערהאנדלונגען זענען שוין פערענדיגט

דעם פרייטאגדיגען טאג האט דאס געריכט אויסגעהערט די „לעצטע ווערטער" פון די הויפּטבעשולדיגטע.

די בעשולדיגטע האבען צווישען זיך איינגעטיילט די פראגען, וועגען וועלכע זיי זאלען רעדען.

דער הויפּט-בעשולדיגטער גאטקאווסקי האט צ. א. דערקלערט, אז דאס ערשטע מאל איז'ם בעשולדיגונגס-אקט פערנעהמט ער צופעליג.

ער איז בלויז געווען ליטער פון'ם סעקרעטאריאט פון דער לינקער פ. פ. ס. אין דער צייט, וואס דער גרינדער פון דער פארטיי איז געווען דער קראקאווער שלאסער, פיאטר ספּאלעק.

דער בעשולדיגטער סאקארסקי האט דערקלערט, אז די לינקע פ. פ. ס. האבען קיינמאל נישט געהאט קיין פעסטגעשטעלטען פּונקט איז'ם פּראגראם וועגען דעראבערען די מאכט דורך טעראר.

די פערזאמלונגען פון דער פארטיי זענען תמיד געווען לעגאלע, אויף וועלכע עס האט שטענדיג געקאנט אסיסטירען די מאכט.

דאס זעלבע דערקלערען די בעשולדיגטע: ספּאלעק, יאנישעווסקי, אלינגער, גלאוואצקי, פּאצאוואסקא, ריבאטשיק, ליטווין, רוסאק, שימטשעק, וויטמאן, וולאדארסקי, טשערווינסקי, ציבולסקי, ציררוס, שליווינסקי, העמפּינסקי, פּאסטווינסקי, נארוואק, דורסקי, גובקא, באריאש, גרודזשענסקי, בזשעזשינסקי, נאווראצקי, קאנארסקי, יאנאבעוד, קאפּקא, גארליצקי און וואוזיאי.

זיי אלע ווארפען אפּ די בעשולדיגונג אין נישט לעגאלער טעטיגקייט און שטיצען אונטער די אויספיהרונגען פון די הויפּט-בעשולדיגטע.

כאראקטעריסטיש איז דער פּרט, וואס קיין איינער פון די בעשולדיגטע האט נישט געבעטען דאס געריכט וועגען א בעפרייאונגס-אורטייל און אפילו נישט וועגען א מילדען פּסק דין.

* * *

(2) בעת די נעכטיגע, שבת'דיגע פערהאנדלונגען, וואס האבען געדויערט זעהר קורץ האבען געהאט די „לעצטע ווערטער" די לעצטע פיר בעשולדיגטע: לישיעצקי, פשיבישעווסקי, מילער און באל.

די בעשולדיגטע זענען זיך נישט מודה אין זייער שולד, און בעטען נישט קיין בעפרייאונגסאורטייל.

די סאלידאריזירען זיך פולשטענדיג מיט'ן לעצטען ווארט פון יעדע בעשולדיגטען, וועלכע האר בען ביז זיי אפּגעגעבען דערקלערונגען.

נאכ'ן ערלעדיגען זיך מיט די בעשולדיגטע, שליסט דער פאָרזיצער פון געריכט די פערהאנדלונגען און דערקלערט, אז דער אורטייל וועט פערעפענטליכט ווערען מיטוואך דעם 30. ד. ח.

אייגענטליך איז דער אורטייל שוין ארויסגעגעבען געווארען נעכטען, נאך לענגערע בעראטונגען פון גאנצען געריכטס-קאמפּלעט.

דער איבעררייס ביז מיטוואך דערקלערט זיך מיט דער וויכטיגקייט פון צונויפשטעלען די געהעריגע אורטייל-סענטענצען מיט'ן אויפגעבען די פּרינציפּיעלע פערזאנאליען פון יעדען אנגעקלאגטען און די „ארטיקלען" אויפ'ן יסוד פון וועלכע די אנגעקלאגטע זענען פעראורטיילט געווארען.

נאכ'ן שליסען די געריכטס-פערהאנדלונגען, זענען די אנגעקלאגטע איבערגעפיהרט געווארען אין דער טורמע אויף גדאנסקא גאס.

עקספּארט מעגליכקייטען פון לאדזער טעקסטיל-סחורות קיין צפון און דרום-אפריקא

(אג) אין שייכות מיט דער רייזע פון דירעקטאר פון מלוכה'שען עקספּארט-אינסטיטוט אין די לענדער פון צפון-אפריקא האפט מען אין די אפיציעלע קרייזן. אז די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע וועט בעוויזען אויסצונוצען די זעהר גוטע עקספּארט-בעדינגונגען קיין אלזשיר און מאראקא. לויט די אינפארמאציעס האט לאדז גרויסע מעגליכקייטען פון עקספּארט, בעזונדער פון די ביליגע געפארבטע שטאפען אין מערב'דיגען שטח פון צפון-אפריקע. עס מוזען אבער געגומען ווערען אין אכט 2 בעדינגונגען: עס מוזען אנגאזשירט ווערען נייע קאפּיטאלען, אהן ריזיקא, און מען מוז זיך צופּאסען צום אופן פון דארטיגען האנדעל. דערביי דארף גענומען ווערען אין אכט, אז עס הערשט דארט א שטארקע קאנקורענץ מצד פראנקרייך, ענגלאנד, דייטשלאנד און איטאליען.

די לאדזער סחורות קענען עקספּארטירט ווערען קיין צפון-אפריקע אויף דער ריזיקא פון עקספּארטער, אדער זיי קענען פערקויפט ווערען פראנצויזישע סוחרים לאקא גדיניע. דער עקספּארט דירעקט איז זעלבסטפערשטענדליך פון א בעדייטענד גרעסערן מאטעריעלען נוצען, ער איז אבער זעהר ריזיקאליש. צוליב דעם איז גלייכער, ביז די לאדזער פראדוצענטען און עקספּארטערען וועלען זיך נישט בעקענען מיט די עקאנאמישע אפּנעהמער, זיך צו בענוצען מיט דער פערמיטלונג פון די פראנצויזישע סוחרים.

אויך מיט דרום-אפריקע וואלט זיך לייכט געקענט פערבינדען האנדעלס-בעציהונגען. קיין דרום-אפריקע ווערט פון פוילען עקספּארטירט שטומפען צי הוטען. צוליב דער ביליגקייט פון די לאדזער טעקסטיל-סחורות וואלט דרום-אפריקע געקענט אויך ווערען אן אפּנעהמער פון טעקסטיל-סחורות. א חוץ דעם וואלט מעגליך געווען צו ארגאניזירען ביינוועל-טראנספּארטען פון דרום-אפריקע דורך גדיניע קיין לאדז.

די פירמע „דזשענטלמאן"

וויל דערווייל בלויז רייסען די לוינען

(2) אין שייכות מיט די מעלדונגען, אז אין די נאהענטסטע טעג זאלען פערלירען זייער ארבייט אנ'ערך 2000 ארבייטער פון דער פירמע „דזשענטלמען", דערוויסען מיר זיך, אז מיט דער קינדיגונג ביז'ן 3 ק. ח. איז די פירמע, וואס געפינט זיך איצט אין פינאנציעלע שוועריגקייטען, אויסען נישט אפּצושטעלען די פאבריק, נאר בלויז פארצושטעלען די ארבייטער נייע לוין-בעדינגונגען.

די לייטונג פון דער פירמע האלט, אז נישט אכטענדיג אויף דער זעהר שווערער לאגע אי דער גומי-אינדוסטריע, וועט איהר דאך נישט אויסקומען צו זיין געצוואונגען שליסען די פאבריק.

אפּעריסטען — כלומרשטע קאנטראלערען פון ז.ו.פ.ו.

(2) צום אינספּעקטאר פון ז. ו. פ. ו. זענען איינגעפלאסען אנקלאגען פון א רייה פירמען וועגען דער חוצפּה'דיגער האלטונג פון די ז. ו. פ. ו.-קאנטראלערען בשעת'ן אדורכפיהרען קאנטראלעס אין די געשעפטען.

א רייה קאנטראלערען האלען האנע פּארגע ליגט אדורכצופיהרען נישט כשר'ע אינטערוועצען פאר א געוויסער בעלוינונג.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין די דאזיגע פירמעס האט די ז. י. פ. י. נישט געשיקט קיין קאנטראלערען, אזוי אז עס איז קלאר, דאס מ'האט דא צו טון מיט א שווינדעל פון אפּעריסטען.

פּאליציי פיהרט אן אויספאָרשונג.

צוגאב-פּאבאר קאמיסיע

(2) מארגען, ד. 28. ד. ח. פון 8 פריה הויבט אן אין לאקאל אויף קאשטשושקי 21 צו אמטירען א פּאבאר קאמיסיע פאר פּ.ק.או. לאדז — שטאט 2.

עס דארפען זיך מעלדען די פּאבאר-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1911 און עטליכע, וועלכע האבען זיך עתה נישט צוגעשטעלט צו דער מיליטער-איבערזיכט און וואוינען אויף די שטחים פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פּאליציי-אמיסאריאטען, און האבען בעקומען נאמענטליכען אויפפאדערונגען פון דער לאדזער סטאראסטווא.

דער פאהר-פּלאן פון די באהנען איז אומבעקוועם

(2) צוליב די אומבעקוועמליכקייטען פאר דער שטאט לאדז, וואס זענען פערבונדען מיט'ן איינפיהרען דעם נייעם פאהר-פּלאן, האבען זיך דן לאדזער האנדעלס-קאמער און דער מאגיסטראט געווענדעט צום באהן-מיניסטעריום, אז די דאזיגע אומבעקוועמליכקייטען, זאלען בעזייטיגט ווערען.

„ק. ט. בוהלע" הויבט אן ווידער צו ארבייטען

(2) נאך א הפסקה פון א וואך צייט, וועט די פירמע „ק. ט. בוהלע" ווידער אנהויבען צו ארבייטען.

די הפסקה ווערט דערקלערט מיט'ן איינפיהרען א רייה טעכנישע ענדערונגען אין דער וועבעריי, וואס דער ציל פון זיי איז צו ראציאנאליזירען די פּראדוקציע.

„לעאנהארדט" וועט זיך נישט אפּשטעלען

(2) לעצטענס האבען זיך פערשפּרייט קלאנגען, אז די פירמע „לעאנהארדט, וועלקער און גירבארדט" האט געקינדיגט אלע ארבייטער, מכדי צו אפּשטעלען די פאבריק.

ווי מיר דערוויסען זיך אבער, זענען די קלאנגען נישט קיין ריכטיגע, און די קינדיגונג איז בלויז געווען אין שייכות מיט דער געפּלאנטער רעארגאניזאציע פון דער ארבייט און מיט'ן עווענטועלען רעדוצירען די לוינען.

צוויי זעלבסטמאָרדען

(2) מחמת ארבייטסלאזיגקייט און נויט זענען נעכטען בעגאנגען זעלבסטמאָרד:

דער 27-יאהריגער קאזשימיעזש באגאש, (טקאנקא 17, אויף כאיני) דורכ'ן איבערשניידען זיך די אדערען אויף די הענד.

דער 29-יאהריגער קאזשימיעזש מיעלטשארעק (גראניטשנא 23) האט אויסגעטרונקען א גרעסערע דאזע עסיג-עסענץ אין טויער אויף שרודמיעסקא 12.

דיביידע זעלבסטמאָרדער האט פּאגאטאוויע אפּגעפיהרט אין שפּיטאלען.

די נייעסטע פּערפומען

און אלערליי

אינ- און אויסלענדישע

קאסמעטיק

עמפּפעהלט

צו קאנקורענץ-פּרייזען

די מאדערנסטע פּערפומעריע

פאר אנגראסיסטען — ספּעציעלער ראבאט

הורט און דעטייל!

J. DRUKIER

ZAWADZKA 5, TELEFON 175-92

ביי פעטיגקייט, ניכט און צוקער
פערבעסערט דאס נאטירליכע ביטערוואסער
Franciszka Józefa
די מאגען און דארם-טעטיגקייט און רעגולירט די פערדאונג.

ביליגער אויף 15 פראצענט
די פרייזען פון רינד-פלייש און סאלבס-פלייש

(א) אויף דער צעהערגעכטיגער זיצונג פון דער צעניק-קאמיסיע ביים מאגיסטראט איז בעשלאסען געווארען צו רעדוצירען די ביז-איצטיגע פרייזען פון רינד-פלייש און קאלבס-פלייש אויף 15 פראצ.

צוטראטעוועט פון א פערד

(2) אויף באלוטער מארק, לעם דווארסקא-גאס איז נעכטען צוטרעטען געווארען פון א דארפיש פערד דער 25-יאהריגער יאקוב טיגיער (פראנציסקאנער 58).

מ'האט צו איהם געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע.

א גרויסע גנבה

(א) נעכטען ביינאכט האבען זיך גנבים אריינגעקראכען אין דער וואוינונג פון משה שווינצעוויטש (גדאנסקא 14) און ארויסגעגנב'עט פערשידענע זאכען פאר אנ'ערך 5000 זלאטעס.

טעאטער
„סקאלא"
שרודמיעסקא 15
רעצטע 4 טעג
פון דער
יודישער באנדע
איך לארז!!
היינט, זונטאג, 9 אוונד
צום לעצטען מאל
דער גרויסער שלאגער
טאנצט יודעלעך טאנצט!
מארגען, מאנטאג — לעצטע
פאפולערע פארשטעלונג
פון 60 גר. ביז 2 זל.
די וועלט שאקעלט זיך
מיטוואך אריע לארז!!!

Zarząd Telfonów Łódzkich
P. A. S. T.

podaje do wiadomości, że wkrótce **rozpocznie się druk nowego Spisu Abonentów na rok 1933/4,** który obejmie całą Polską za wyjątkiem Warszawy.

P. T. Abonenci sieci łódzkiej, którzy pragną wprowadzić w dziale alfabetycznym Spisu jakiejkolwiek zmiany, winni zwracać się do Biura Katalogów P. A. S. T., al. Kościjuszki 12, tel. 180-08, najpóźniej do dnia 10 stycznia 1933 roku. 4906

פרעזידענט און וויצע-פרעזידענט
זענען נעכטען געווען וועגען שטאט-ענינים אין ווארשא

(2) נעכטען זענען ארויסגעפאהרען קיין ווארשא: דער שטאט-פרעזידענט בראניסלאוו זשעמיענצקי און דער וויצע-פרעזידענט סטאניסלאוו ראפאלסקי, בכדי צו ערלעדיגען א רייהע ענינים, וואס זענען פערבונדען מיט דער שטאטישער זעלבסט-פערוואלטונג.

נעכטען אין אוונד זענען זיי צוריקגעקומען און מאנטאג וועלען זיי נארמאל אמטירען.

געשלאגען א יוד אויף פאלעשע

שבת 5.30 אווענט, האבען די פאמיליע גערטנער, וואס וואוינען אויף פיעטריקאווער 26 שפאצירט צו זייער טאכטער וואס וואוינט אויף פאלעשע, ווען דער ה' גערטנער, זיין פרוי און זייער זוהן זענען געגאנגען אויף אלעי אוניע זענען זיי בעפאלען געווארען פון צוויי אומבעקאנטע פערזאנען. איינער פון די אומבעקאנטע האט צושלאגען דעם אלטען גערטנער און דער צווייטער איז געשטאנען אויף דער וואך.

אויף די הילפס-רופען פון די בעפאלענע איז אנגעקומען א פאליציאנט און געכאפט דעם ענטלויפענדיגען שלעגער. און צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט אז דער שלעגער איז א הויז-וועכטער פון פאלעשע און זיין שותף איז א אייגענטימער פון א געוועלב אויף מאניע.

אורטייל אינ'ם פראצעס
וועגען די מיסברויכען אינ'ם כאינער שחט-הויז

(א) אין קרייז-געריכט האט זיך אנגעהויבען דער פראצעס געגען די קאנצעסיאנערען פון דעם כאינער שחט-הויז: דעם 40 יאהריגען שמואל בלאט, גבריאל רובין און מרדכי רובין, וועלכע זענען אנגעקלאגט געווארען אין פאלשע קוויטונגען און פעלשונגען אין די ביכער, ווי אויך אין צואייגענען זיך די סומען, וואס זענען ענטשטאנען א דאנק די דאזיגע מאניפולאציעס.

לויט דעם בעשולדיגונגס-אקט האבען די רובינ'ס און בלאט געפעלשט די קוויטונגען און די ביכער, דורכ'ן איינשרייבען ביליגער בעצאהלטע בהמות פאר טייערע.

די מלוכה-פינאנצען און די שטאטישע פינאנצען זאלען מחמת דעם געהאט א היזק אויף אנ'ערך 15,346 זלאטעס.

דאס געריכט האט בעשלאסען איבערצורייסען דעם פראצעס ביז מיטוואך, כדי צו געבען די מעגליכקייט די עקספערטען זיך צו בעקענען מיט דער בוכפיהרונג.

א געריכטס-בעאמטער — א געמשפטער
אין אייז טאג משפט מען איהם פאר 9 פערברעכענס

(א) הייסען הייסט ער אנטאני באלעק, 34 יאהר אלט; איז'ן איז ער א בעאמטער פון דער ציוויל-אפטיילונג ביים לאדזשער שטאטישען געריכט; און וואוינט ער אויף 11. ליסטאפאד 57.

נעכטען האט ער געהאט אויף זיך 2 פראצעסען:

איינעם — פאר'ן אויסנארען ביי זיינער א שכנה'טע, מאריא באגדאנסקא, 60 זל. פאר דעם צוזאג צו טון א טובה אין געריכט און צואיילען איהרען א פראצעס. דערפאר האט ער בעקומען 3 חדשים צו זיצען, וואס עס איז איהם צוליב אמנעסטיע געשענקט געווארען.

דעם צווייטען פראצעס האט ער געהאט פאר'ן בע'גנב'ענען אין משך פון א יאהר צייט דעם [illegible] אויסמאמאס אויף פעטריקאווער 269, וואו ער האט געוואוינט מיט זיינער א „פריינדין", דאגיא קאסטשעווסקא. דערפאר האט ער בעזונדער בעקומען 6 חדשים צו זיצען. דאס אויספיהרען דעם פסק-דין איז אפגעלייגט געווארען.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

אפגעלעגט ד"ר שטארק'ס פראצעס

(—) אין היגען קרייז-געריכט האט זיך פרייטאג אנגעהויבען דער פראצעס געגען ד"ר מיעטשיסלאוו שטארקער, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין אפ[illegible] דורך שדכענען זיך צו רייכע מיידלעך.

באלד ווי עס ווערט פעסטגעשטעלט די פערזאנאלע פון בעשולדיגטען טראגט דער פראקוראר אריין א פארשלאג ארויסצורופען אלס עדות ד"ר שטארקערס ווייב, וועלכע וואוינט איצט אין קאטאוויץ און אפלעגען דעם פראצעס.

דאס געריכט האט דעם פארשלאג אנגענומען און דעם פראצעס אפגעלעגט.

אנ'איינברוך אין דער פירמע „טעקסטיל"

(—) אין לאקאל פון דער פירמע „טעקסטיל", טראגוטא 2 האבען זיך עהערנעכטען ביינאכט אריינגעריסען גנבים און אויפגעבראכען די אייזערנע קאסע אין וועלכע זיי האבען נאר געפונען אנ'ערך 1,832 זל. מזומן און א טשעק אויף דריי טויזענד זל. דעם וועקסעל-פארטפעל אויף 20,000 זל. האבען די איינברעכער נישט געריהרט.

ווי די פאליציייאישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט זענען ביי דער דאזיגער „ארבייט" געווען בעשעפטיגט ווארשאווער „פאכלייט".

נייער סאניטאר-רעגולאמין

(2) אויף דער דאנערשטאגדיגער זיצונג פון מאגיסטראט איז צ. א. בעטראכט געווארען דער נייער בעארבייטער סאניטאר-רעגולאמין, וועלכער איז בעשטעטיגט געווארען.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט דער רעגולאמין ארויסגעגעבען ווערען אין די [illegible].

דער נייער רעגולאמין רעדט וועגען דער ארדנונג אין די הייזער, טרעפען, הויפען, טראטוארען א. אז. וו.

פאר'ן עובר זיין אויפ'ן רעגולאמין וועט מען בעשטראפט ווערען מיט'ן בעצאהלען 1000 זל. אדער ביז 3 חדשים ארעסט.

דער רעגולאמין וואס איז ארויסגעגעבען געווארען אין 1923 האט פערלוירען זיין פערפליכטענדע קראפט.

דער טאבאק-שמוגעל בליהט

(2) נישט אכטענדיג אויף די הארבע פעראָרדנונגען פון דער מאכט, הערט זיך נישט אויף צו ענטוויקלען דער שמוגעל מיט דייטשען טאבאק.

די לעצטע חדשים זענען פערנאטירט געווארען א סך אזעלכע פאלען, און אין שייכות דערמיט זענען נעכטען און עהערנעכטען פארגעקומען אין קרייז-געריכט עטליכע צעהנדליג פראצעסען פון הענדלער מיט טאבאק וואס איז געשמוגעלט געווארען פון דייטשלאנד.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען
סענסאציאנעלער ראמאן
פון יודישען פאמיליען-לעבען

(29

דאס ליד האט זיך שנעל פערענדיגט, דער משוגענער שלום איז געווארען אלץ טרויעריגער און טרויעריגער. ער האט זיך פעסט צוגעדריקט צו די ארימס פון זיין זוהן, געזונגען און איינציגווייז האבען טרעהרען אנגעהויבען צו פליסען פון זיינע אויגען, דוד'ל האט דאס אפילו נישט בעמערקט, אבער אויך ער האט אנגעהויבען צו וויינען און ווען ער האט זיך פלוצלינג ארומגעקוקט, האט ער געזעהען אז זיין פאטער וויינט היסטעריש און ארום זיי שטעהען צעהנדליגער מענשען קראנקע, דאקטוירים און בעדינטע און מיט דער גרעסטער פערוואונדערונג געקוקט אויף דער סצענע צווישען דעם מישוגעגען זוהן מיט דעם משוגענעם פאטער. אלע זענען געשטאנען אזוי ווי זיי וואלטען געווארען אנגעשטעקט מיט דעם ניגון, מיט דעם טרויעריגען ניגון, אין וועלכען ס'איז געלעגען שלום'ס גאנצע וועלט. זיין גאנצע האט נונג, אלץ וואס ער האט אין דער וועלט געהאט און וואס ער האט נאך געוואלט האבען.

דאס ליד איז איבערגעריסען געווארען... שלום האט אויפגעהערט צו זינגען און צוזאמען מיט איהם אויך דוד. דער עולם האט זיך אנגעהויבען פונאנדערצוגעהען, בלויז עטליכע קראנקע זענען צוגעשטאנען צו שלו־הם און געבעטען

— זינג, זינג נאך, דו זינגסט אזוי שעהן.

אויך איינער פון די דאקטוירים, וועלכער האט געהאט זיין געוועהנליכען דיזשור אין אנשטאלט איז צוגעגאנגען צו שלום'ען, א קלאפ געגעבען איהם אויף דער פלייצע און געזאגט

— ווי וואונדערבאר, ווי הערליך דו האסט געזונגען. זינג אזוי פריינד און דו וועסט אויסזינגען. אויסכישופען דיין געזונד, זינג אזוי אפט.

דאס ליד. וואס שלום האט אקארשט געזונגען. האט איהם איינגעזעצן צוריק געבראנגט צום בעוואוסטזיין, ער האט זיך נאך די טרעהרען געפיהלט אזוי לייכט, אזוי פריי, ווי אמאל ווען ער איז נאך געווען אינדערהיים, ווען זיין פרוי האט נאך געלעבט און ווען ער האט זיין דוד'ל געהאלטען אויף דער שויס, ער האט אויף א ווייל איינגאנצען צוריק געוואונען זיינע געזונדע געדאנקען, אויפ'ן דאקטארס הארציגע רייד האט ער געענטפערט נאר מיט א דאנק און דאן האט ער זיך געווענדעט צו זיין זוהן.

דוד'ל. ערשט איצט האב איך דיך דערקענט ערשט איצט וויים איך גענוי, אז דו ביזט צו מיר געקומען, ווי שלעכט דו זעהסט אויס מיין זוהן? וואס איז דיר געשעהען? ביזט דו חלילה קראנק אדער ווערסט דו שלעכט בעהאנדעלט?

— ניין, טאטע איך ווער נישט שלעכט בעהאנדעלט, איך בין נישט קראנק.

— נאר וואס דען איז דיר?

— ס'איז מיר ענג די וועלט, טאטע, איך שטיק אין דער לופט אין וועלכער איך געפין זיך.

— ביי וועמען ביזט דו איצט, דוד'ל?

— ביי דער רביצין רחלע ווייס.

שלום איז אויפגעשפרונגען פון ארט.

— דאך, האט ער געזאגט, דאך געפינסטו זיך ביי איהר, דאך האט זיך בעוויזען דאס אדורכצופיהרען.

— טאטע, וואס האסטו צו איהר? פארוואס ווערסטו אזוי אויפגערעגט ווען איך דערמאהן דעם נאמען פון דער רביצין.

שלום האט זיך געריבען דעם שטערן, אזוי ווי ער וואלט זיך געוואלט עפעס דערמאהנען.

— באלד, באלד, באלד, האט שלום געזאגט, באלד וועל איך דיר זאגען וואס איך האב צו איהר, באלד איך וועל זיך נאר דערמאהנען אלץ גענוי, איך האב שוין באלד אלץ פערגעסען, ס'איז גארנישט קיין וואונדער, מיט זיך, אז איך געפון זיך שוין דא צעהנדליגע יאהרען.

זיין זכרון איז געשפרונגען און זיך אפגעשטעלט דא אויף איין און דא אויף א צווייטען ענין, ער האט דערווייל פערגעסען וועגען דער רביצין און פלוצלינג א פרעג געטון:

— אפשר — ווייסטו וואס הערט זיך ביי גיטעלע ווייספעלד?

— ביי גיטעלע ווייספעלד? טאטע, פון וואנען קענסטו זי. מיר דוכט זיך, אז ביי אונז אינדערהיים האט מען זי קיינמאל נישט געקענט

שלום האט געלאכט.

א, איך קען זי שוין גאנץ גוט, בעסער ווי דו מיינסט.

— און דו קענסט אויך איהר טאכטער?

— וועמען, די קליינע מרים, אודאי קען איך זי, פארוואס זאל איך זי נישט קענען, געוויס, געוויס, זיכער, זיכער, מרים איז דאך גיטעלע ווייספעלד'ס טאכטער, אבער פון וואנען קענסט דו זי, דוד'ל? ווי קומסט דו צו איהר, און בעזונדערס צו מרים'ען?

טאטע, מרים געהט מיר נישט ארויס פון די געדאנקען, טאטע, מיט דיר בין איך אויפריכטיג, דיר בין איך אהערגעקומען אלץ דערצעהלען. איך בין א חסידישער בחור און איך ווייס נישט ווי מען רופט אן אזא געפיהל, וואס איך האב צו מרים'ען, אבער עפעס ווערט מיר אזוי פערקלעמט דאס הארץ ווען איך רעד צו איהר, ווען איך זעה זי, אדער ווען איך טראכט אפילו וועגען איהר.

— ניין, ניין, האט שלום איבערגעהאקט דוד'לען די רייד, רעד נישט וועגען מרים'ען, טראכט נישט וועגען איהר און בעמיה זיך זי נישט צו זעהען.

— טאטע, פארוואס?

— דערפאר, ווייל איך משיח הייס אזוי, דערפאר ווייל איך וויל אויסלייזען דאס יודישע פאלק און ערשט דעמאלט וועלען אלע זיין גלייך, ערשט דעמאלט וועט מען קענען רעדען, אז ס'איז פערהאן א גן-עדן אויף דער וועלט.

דוד'ל האט געזעהען, אז זיין פאטער האט צוריק בעקומען זיין געוועהנליכען שגעון - אנפאל און האט דעריבער איבערגעריסען דאס געשפרעך.

(פארטזעצונג קומט).

פאר בעליידיגעז געהיים=אגענטעז

איז נעכטעז פערמשפט געווארען דער ארבייטער-טוער אפרים זעלמאנאוויטש

(א) דער באַקאַנטער בונדישער טוער, אפרים-אַהרן זעלמאַנאָוויטש איז נעכטען געשטאַנען פאַר'ן שטאָטישען געריכט, אַלס בעשולדיגטער אין בעליידיגען די שלוחים פון אויספאָרשונגס-אַמט, אָלער-באָווסקי און עהרליך, בעת אַ מיטינג — דעם 28-טען אַפּריל ה. י. אין דער „פילהאַרמאָניע".

זעלמאַנאָוויטש איז פערמשפּט געוואָרען אויף אַ חודש אַרעסט און 100 זל. שטראָף, אָדער נאָך 14 טאָג אַרעסט.

מחמת אַמנעסטיע איז איהם די שטראָף געשענקט געוואָרען.

ער „פערדריבט" נישט מיט 500 זל.

ווערט ער אפגעג'גט פוז זייז געזעצליך ווייב, און דער מסור בעקומט אויך א פסק

(א) אין יולי ה. י. האָט זיך איינער פראַנציזשעק סאָקאָרסקי פערשטענדיגט טעלעפאָניש אין אַ רעסטאָראַן מיט זיין קאָכאַנקע אַנטאָנינאַ פּיענאָנזשעק וועגען אַ ראַנדעוואו.

צופעליג האָט דעם שמועס אונטערגעהערט איינער טאַדעאוש מאַסלאָווסקי.

איז ער געגאַנגען צו סאָקאָרסקי'ן און געזאָגט להאי לישנא:

— ווען איהר מיר געבען 500 זל., וועל איך שווייגען, אַ נישט וועל איך געהן אויסזאָגען אייער ווייב.

באשר סאָקאָרסקי האָט זיך נישט געלאָזט שאַנטאַזשירען, האָט זיך מאַסלאָווסקי נישט געפוילט און איז אַוועק צו סאָקאָרסקי'ס ווייב, און דערצעהלט איהר די גאַנצע מעשה.

דער רעזולטאַט דערפון איז געווען — אַ גט.

סאָקאָרסקי האָט אָבער אָנגעקלאָגט דעם מסור אין געריכט, און נעכטען האָט טאַקע מאַסלאָווסקי בעקומען אַ פסק דין — אַ יאָהר צו זיצען.

גראהמאנס פאבריק זאל ארבייטעז בעזונדער?

(2) ווי מ'שמועסט האָבען די אַרבייטער פון גראָהמאַנס ווערבערייי, טראָץ דער רעדוקציע פון „שייבלער און גראָהמאַנס" גאַנצען פּערסאָנאַל, נישט בעקומען קיין קאַרטען צום אַרבייטסלאָזען-פאָנד, הגם דער גרעסטער רוב פון זיי איז בערעכטיגט צו בעקומען אונטערשטיצונגען.

אין שייכות דערמיט קורסירען קלאַנגען, אַז גראָהמאַנס ווערבעריי זאָל שוין אָנהויבען צו גיין אָנהויב היינטיגע וואָך.

פון די פייערלעשער

דער אָפּצייכען-טאָג לטובת די פרייוויליגע פייערלעשער, האָט געהאַט הכנסה פון 4.580.28 זל.

די פערוואַלטונג דאַנקט די שפּענדער, פאַר דעם שטאַרקען די געלד-מיטלען.

טרויער-אקאדעמיע צום אנדענק פון ד"ר שטערלינג

היינט האַלב 12 פאַרמ. קומט פאָר אין זאַל פון שטאָט-ראַט אַ פייערליכע טרויער-אַקאַדעמיע צום אָנדענק פון פערשטאָרבענעם ד"ר סעווערין שטערלינג.

קארטאפעל און קויה/עז פאר ארבייטסלאזע

(א) דער קאָמיטעט צו שטיצען אַרבייטסלאָזע איז שוין צוגעטראָטען צום אַרויסגעבען אַרבייטסלאָזע אַרטיקלען פון ערשטען געברויך.

אין דער ערשטער רייה ווערען אַרויסגעגעבען קאַרטאָפעל און קויהלען אויף ווינטער, וועלכע מ'טיילט — אָפּהענגיג פון דער גרויס פון די משפחות — צו 2, 3, 4, און 5 קערץ.

פארלעזונג וועגעז ראק-קראנקהייטעז

היינט זונטאָג, 8.30 אָווענד קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (שרודמיעסקאַ 29) אַ פּאָפּולערע פאָרלעזונג איבער ראַק-קראַנקהייטען. רעפערירען וועט ד"ר פעלדמאַן. די פאָרלעזונג וועט ווערען אילוסטרירט מיט בילדער.

די נאָהנסטע פאָרלעזונג קומט פאָר דינסטאָג, דעם 29 ה. ח. רעפערירען וועט דירעקטאָר ד. גייער (אין דער פּוילישער שפּראַך) איבער „שעקספיר און יודען".

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקע.

און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.

קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָווענד. — —

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטער גי"ר קינדער און פרויען.

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען

וויזיט 3 זל.

וועגעז הנחות ביים אויסקויפעז נייע פאטענטעז

(2) אין משך פון חודש דעצעמבער דאַרפען אויסגעקויפט ווערען די פּאַטענטען אויף'ן יאָהר 1933.

שוין אין פאָריגען יאָהר האָט די פינאַנץ-מאַכט, אין שייכות מיט דער שווערער לאַגע פון סוחרטום, איינגעפיהרט געוויסע הנחות, אין דער הינזיכט פון אויסקויפען פאַטענטען אין צוויי טערמינען — אין אָנהויב יאָהר און אין יוני.

מחמת דער שטאַרק פערערגערטער לאַגע בעמיהט זיך איצט דאָס אָרגאַניזירטע סוחרטום וועגען ווייטגעהענדערע הנחות.

צוזאמענברוך איז קארטעל ז.ז.פ.

(2) לעצטענס זענען אין קאַרטעל ז. ז. פ. — וועלכעל האָט קאָנצענטרירט עטליכע פראָפעסיאָנעלע פעראיינען ביי די רעכטע נ.פ.ר' — פאָרגעקומען ערנסטע חלוקי-דעות, און פון איהם, האָבען זיך אָפּגעשפּאָלטען: דער טעקסטיל-פעראיין, שטאָטישע אָנגעשטעלטע, קאָטאָן-אַרבייטער, און איצט זאָלען פון איהם אַוועק די סעזאָן-אַרבייטער.

מחמת דער דאָזיגער לאַגע, האָט זיך אָפּגעזאָגט פון זיין אַמט דער איצטיגער פרעזעס פון'ם קאַרטעל, יוזעף סאָמעש.

„המלצות" אויף סערטיפיקאטעז קייז ארץ-ישראל

עס זענען ערהאַלטען געוואָרען המלצות אויף סערטיפיקאַטען פאַר פאָלגענדע פערזאָנען פון זייערע קרובים אין ארץ ישראל:

בלאָט שבתי, אייזען פישל, בערגפרייד אברהם אהרן, בוסקאָווסקי יעקב, בירנבוים נתן בער, דאַנציגער יוסף, גוטגאָלד לייב.

די דערמאָנטע דאַרפען זיך באַלד ווענדען אין א"י-אַמט (שרודמיעסקאַ 29) כדי צו ערלעדיגען די נויטיגע פאָרמאַליטעטען.

חדר „תורה ודת"

עם גנ=ילדים

פל. וואלנאשטשי (נייע שטאָט) 6

מאַכט בעקאַנט דאָס נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט הערט דאָס חדר צום נייעם שול-יאָהר פולשטענדיג רעאָרגאַניזירט און פערפולקאָמט אויף אַלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.

איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ'ן קומענדיגען שול-יאָהר 1932/33 אין אַלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאָר יעדען טאָג פון 9—1 בייטאָג.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת", וואו סוועט געלייגט גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאַליסטען תורה ודרך ארץ און אַלעס, וואָס אַ יודיש קינד דאַרף צו וויסען!

קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אַהיימגעפיהרט דורך אַ ספעציעלען מענש.

צוליב'ן קריזיס — הנחה=פרייזען.

לעבערטראן עמולסיע סקאט

פון דער פירמע סקאָט & באָונע

דאָס איז אַ וויטאַמין-נעהרמיטעל פאַר אונזערע קינדער!

פון היינט אַ סך ביליגער און צוגענגליך פאַר אַ יעדען.

אין אַלע לענדער פון דער וועלט גיט יעדע גוטע מוטער איהרע קינדער די עכטע לעבערטראַן Emulsja פון דער פירמע Scott & Bowne איבערהויפּט והעצט איז אַזוי ביליג.

	פריהער	יעצט
אַ קליין פלעשעל (½)	זל. 2.50	נור זל. 2.—
אַ נאָרמאַל פלעשעל	„ 4.50	„ 3.—
אַ גרויס דאָפּלט פלעשעל	„ 5.50	„ 4.50

די עכטע לעבערטראַן Emulsja פון Scott & Bowne קאָן מען שוין באַקומען צו ערמעסיגטע פרייזען.

אכטונג! היט אייך פאַר פעלשונגען — טוט אכטונג אויף אונזער שוצמאַרקע.

ראדיא=פראגראם

זונטאג, ד. 27=טען נאוועמבער 1932

10 גאָטעסדינסטען, 11,35 רעפּעראַט, 11,58 צייט-סיגנאַל, 12,05 וויספּיאַנסקי-אַקאַדעמיע פון קראָקאָ, מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט 3 גראַמאָפאָן-פּליטען, 3.20 זעלנערישע אוידיציע, 4 פּראָגראַם פאַר יוגענד, פעליעטאָן, 4,25 גראַמאָפאָן-פליטען, 4,45 פערשידענע ידיעות, 5 קאָנצערט פון לייכטע מוזיק, 6 פּוילישע לידער, 6,35 פערשידענעס, 6,55 ספּאָרט-ידיעות פון לאָדז, 7 „וועסעלע" פון וויספּיאַנסקי, 7,45 רעפעראַט, 8 געזאַנג-רעטשיטאַל, 8,25 פּאָפּולערער קאָנצערט, ספּאָרט-ידיעות, 10,25 שאָפּען-קאָנצערט, 11 מעטעאָראָלאָגישע און פּאָליציי-קאָמוניקאַטען, 11,05 טאַנץ-מוזיק.

היינט אויפטריט פוז האנקא ארדאנובנא

דער אויפטריט פון האַנקאַ אָרדאָנובנאַ, וועלכער קומט פאָר היינט, זונטאָג, 12 אַ זייגער מיטאָג האָט אַרויסגערופען גרויס אינטערעס.

האַנקאַ אָרדאָנובנאַ געהערט היינט צו טאָג צו די גרעסטע וועלט-בעריהמטע אַרטיסטינס.

אויף איהר היינטיגען פריהמאָרגען-קאָנצערט וועט האַנקאַ אָרדאָנובנאַ מיטבּרענגען אַן אייגענעם אָרקעסטער, וועלכער וועט אויספיהרען אַ זעהר אינטערעסאַנטען און נייעם פּראָגראַם.

מעלדונג

פאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין לאָדז

היינט, זונטאָג, דעם 27/11, 8.30 אָווענד אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, שרודמיעסקאַ 29 פאָרלעזונג איבער ראַק - קראַנקהייטען, פּרעלעגענט: ד"ר מ. פעלדמאַן.

דינסטאָג, 29/11, 8.30 אָווענד, דירעקטאָר ד. גייער: „שעקספּיר און יודען" (פּויליש)

א שותף

מיט 15.000 זל. ווערט געזוכט צו אַ גאַנגבאַר נישט-סעזאָנאָווע אַרטיקעל. געזיכערטער פערדינסט, פערלוסט אויסגעשלאָסען. מעלדען זיך אין קליינהענדלער-פעראיין, פּיעטריקאָווער 6 פון 8—10 אָווענד ביים סעקרעטאַריאַט. 1184

„SANATO"

בירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מע רייטלער-סוריאַנסקאַ ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פוז א געבורט

אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פּאַלאַטש

כירורגישע אָפּטיילונגען ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר.

איבערגעפאהרעז פוז אנ'אויטא

(2) נעכטען אינדערפריה איז לעם פּעטריקאָווער 31 איבערגעפאָהרען געוואָרען פון אַ טאַקסיבוס דער דירעקטאָר פון דער „קרעדיט-געזעלשאַפט" אין לאָדז, לעאָן גאַיעוויטש (פּאָמאָרסקאַ 21).

דעם שטאַרק צוקלאַפּטען דירעקטאָר האָט פּאַגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אַהיים.

באנדיטעז=אנפאל

(2) זה רנעכטען אין אָווענד איז מען פאַר'ן הויז פון שרודמיעסקאַ 24 בעפאַלען דעם 35-יאָהריגען שניידער הערש פּאַפּע (פון פּאָמאָרסקאַ 44) און איהם מערדערליך צושלאָגען.

די באַנדיטען זענען אַנטלאָפען.

צום פערוואונדעטען איז אַרויסגערופען געוואָרען פּאַגאָטאָוויע.

פון „עזרת אלמים"

די שולע און אינטערנאַט פאַר טויב שטומע קינדער פון דער לאָדזער יודישער געזעלשאַפט צו העלפען טויב-שטומע אין „עזרת אלמים" אין לאָדז, זשעלאַזנאַ 23, נעהמט אָן איינשרייבונגען פון ביידע געשלעכטער פון 7 יאָהר אָן. אויף אָנפראַגען אינפאָרמירען מיר אויך שריפטליך.

א פארלעזונג וועגען „דייטשלאנד אויפ'ן שייד-וועג"

אויף דער אינטערעסאַנטער טעמע וועט דער פיהרער פון „פועלי ציון, דער בעקאַנטער רעדנער און פּובליציסט ראַטמאַן בוקסבוים פון וואַרשע היינט אָווענד האַלטען אַ פאָרלעזונג אין שטאָט-ראַט זאַל.

Dr. med.

M JAKUBOWICZ

Narutowicza 9, tel. 226-98

נעהמט אָן פון 9 — 11 פריה און פון 4—8 אָוו.

דארפט נישט אוועק קייז אויסגעברענטע לעמפלען!

ווייל פאַר יעדע אַלטע זשאַראָווקע בעקומט איהר צוריק אַ גאַראַנטירטע לעמפּעל געגען צוצאָהלונג

— אַ העלפט פון פרייז. —

מ. זענדעל פלאַץ וואָלנאַשטשי 9

(פראַנט-נעיועלב), רוג נאָוואָמיעסקאַ.

איך קויף אַלטע זשאַרוקעס יעדען קוואַנטום.

רעטשניצע

פון דאקטוירים=ספעציאליסטעז

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאָן 116-33

ס'נעהמען אָן דאָקטוירים פון אַלע ספּעציאַליטעטען, ד"ר גאָלדשטיין-פּאַלאַק, ד"ר יוסטמאַן, ד"ר מ. קאַנטאָר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראַקאָווסקי, ד"ר ראָזענצווייג, ד"ר רוזשאַנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופּעל, צאָהן-אַרצט גראָדזיענטשיק-קאַראַשיאָוואַ ווי אויך וויזיטען איז שטאַט.

רענטגען-בעשטראַלונגען, קוואַרץ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, און ערצטליכע אַנאַליזען.

וואָס דאַרף אונז אינטערעסירען ביים איינקויפען ווייהנאַכטס-געשענקען?

אויף דעם, כדי צו בעקומען **וועש אין דער בעסטער קוואליטעט,** וואָס פערשאַפט אונז צופרידענהייט.
אויף דעם, כדי זיך צו קענען אויסוועהלען צווישען די **מאָדערנסטע אויסאַרבייטונגען** דאָס, וואָס איז אַמאיסטענס פאַר אונז געאייגנעט.
אויף דעם, כדי זיך **צו יעדער פיגור** צוקלויבען די ענטשפּרעכענדע גרויס.
אויף דעם, כדי צו בעקומען אַלץ **צו די נידריגסטע פּרייזען,** וואָס ענטשפּרעכט דעם היינטיגען אַלגעמיינעם קריזיס.

דאָס אַלץ עמפּפעהלט **אייך** אין רייכסטען אויסוואַהל

„PAW"

Salon Sprzedaży Detalicznej

Łódź, PIOTRKOWSKA 154 Telefon 141-96

צו פאַבריקס-פּרייזען קאַן מען בעקומען די אויסאַרבייטונגען פון „PAW" אויך אין די פירמעס:

B. LISSNER, Piotrkowska 94

MARJAN LEWKOWICZ, Piotrkowska 46

OTO JEDNO Z DAMSKICH PRAW NOŚ BIELIZNĘ MARKI „P A W„

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

אָרדענט-איין

אַ בילינגעוואָך

צו אויסנאַהמס-בילינגע פּרייזען

אויף

טישטיכער ווייסע און קאָלירטע, קוואליטעט OK פון דער העכסטער קוואַליטעט אין פערשידענע גרויסען.

האַנטיכער, פּראָסטע, ווייסע און קאָלירטע.

האַנטיכער, סאָרט OK פון דער העכסטער קוואליטעט, גרויסער אויסוואהל פון מוסטערן און גרויסען.

טאַשען-טיכלעך פאַר דאַמען און הערען, די נייעסטע מוסטערן, סאָרט OK

פאַפּעלין-העמדער

ווייסע און קאָלירטע אין אַ גרויסען אויסוואַהל.

קעלנער

מאָדערנע פאַסאָנען.

אויטשליסליכער פערקויף פון סחורות **סעקונדא, בראַק** און **רעשטלעך**

מיר שיקען איבער **פּעקלעך נאָך רוסלאַנד**
אינפאָרמאַציעס אויפ'ן אָרט

מיר עמפּפעהלען סחורות פון דער מאַרקע **OK** פון אָנגעקאַנטער ביז-איצט העכסטער קוואַליטעט.

ברילאַנטען, גאָלד, זילבער און לאָמבאַרד קוויטען קויף איך און צאָהל די העכסטע פּרייזען; בעזין שטעטס אויף לאַגער אַלערליי אָרט בריליאַנטען און גאָלד-אויסאַרבייטונגען צו די בילינסטע פּרייזען מ. מיזעס לאָדז פּיעטריקאָווער 30

שייטלען

— מיט —

פּאַריזער שרינדען

ווי אויך

פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרביים און אַנדולאַציע צו בילינע פּרייזען, ביי **קערש** סקווערא 15.

ENGLISH

פאַרענגער און פאָרטגעשריטענע. קאָנווערסאַציע, ליטעראַטור ערטיילט אַ פעהיגער פּעדאַגאָג. — אָפּערטען אין אַדמיניסטר. פאַר "Mir"

רעכער

אויף דער מאַשין ווערען אויסגענייט שרודמיעסקאַ 8.

זיכערע הילף און אַ רפואה

אהן אַ אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן אַ מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך ניט, ווייל דער ווינקעל-שראַנק ... שווי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער שווי ווי אַ וואַסער-קאַן און עס פעלט אריין אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער גרעסער און שטערקער. ספּעציעל נים ענגע היילבאַנדאַזשען אויסגעאַרבייטעטע גום דורך הויכע פראָפעסאָרען מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר

דאָקטאָר בראַכירוגיער בעוויזען זיכער דאָס שווערסטען און געפעהר. ליכסטען ברוך. אויך פאַר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-באַרסעטען און שפּאַ רשעטען פאַר פערקרומטע פיס און פלאַט-פיס. ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען, פאַר די גרעסטע קראַנקע שרעון. עמפּפאַנגם פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוענד

ארטאָפּעדישע אנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: **פּראָפ. ד״ר בראַנמש, פּראָפ. ד״ר י. מאַרישלער, פּראָפ. ד״ר בר. קיפּלאַנאָווסקי** און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאָגונג.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער הערציגסטען דאַנק דעם ה׳ ד״ר. י. ראַפּאַפּאָרט, ספּעציאַליסט פון דער הייל-אָרטאָזעריע, אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פאַר זיין אָפּגערהיליגע אַרבייט ביי אונזער 17-יעהריגע טאָכטער. אַ דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט האָט מיין טאָכטער פערלאָזט דאָס בעט און האָט צוריקבעקומען קראַפט און דער פּאַראַליזש איז אינגאַנצען פערשוואונדען.

די עלטערן

Ignacy i Marja Bartoszewscy
Łódź, ul. Napiórkowskiego 172.

Dr. med. Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאָג און פון 5—9 אָוענד. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.

Dr. med REICHER

פּאָלודניאָווע 28, טעל. 20193

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג קינדערלאָזיגקייט און סעקסועלע בעראַטונגען

נעהמט אָן פון 5 — 8 אָוענד.

זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

קליינע אַנאָנסען

פּרייז פון אַן אַנאָנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

פערשידענעס

זעלטענע געלעגענהייט! ... נאָך אויסקוקען פון ... וויסטאָווע ... וויסטאַווס און פענסטער אַרביים אויס די מעכאַנישע טישלעריי באַזאַרנאַ 6 צו פאַבריק-פּרייז, טעל. 246-16. 4807

ס'ווערט געזוכט פעהיגע יונגעלייט מיט אַ קאַפּיטאַל פון 10 זל. פערזיכערט אַ טעגליך פערדינסט. צו מעלדען ... (שרודמיעסקאַ) 39, וו. 8 פון 5 ביז 8 אָוענד. 4911

איבעראַשענדע נייעס פאַר גאַנץ לאָדז. די בעסטע און געשמאַקסטע כשר'ע מיטאָגען פון 60 גר. אָן גיט ארויס דער בעוואוסטער היגיענישער רעסטאָראַן פון הערמאַן לעווינסקי, פּילסודסקיעגאָ 39, פּראָנט 2-טער שטאָק. 4802

צו פערקויפען געלעגענהייטליך אַ לאַנג-עקזיסטירענדע און גוט פּראָספּערירענדע ביצר-שענק פון זאַפּאָרט, פראַנציסקאַנער 11.

לאָקאַלען

אַ גרויס פראַנטאָווע צימער און אַ קיך איז אָפּצוגעבען אויף אַלטשטאַט 2. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע. 4905

צו פערמיטען אַ געוועלב מיט אַ שטוב אויף פראַנצישקאַנער גאַס צווישען אָדער בעזוגדער. צו ערפאַהרען אויף מרדכי גבאיס גאַס נומר 9 ביי א. צוקערמאַן. 4902

פּרייז פּאַסטענס

אַ קוואַליפיצירטער הענטשקע-אַרבייטער ווערט געזוכט. צו ערפאַהרען פּיעטריקאָווער 41 ביי יודענהערץ. 4903

אַהן אָפּטרעט-געלד !!! וואוינונגען, געוועלבער, האַנדעלס-לאָקאַלען, ביוראָ-און פאַבריקס-לאָקאַלען, מעבלירטע צימערן, גלייך פון די טרעפּען פון 25 זל. עמפּפעהלט „לאָקום-פּאַל" פּיעטרקאָווער 55. 4830

אַלע דאַרפען וויסען

אַז די פירמע

פּערדער זגערזשער 7

לוטאָמירערסקאַ 2 און זגערזשער 20 איז די איינציגע קוועלע, וואו מען קריגט אַמבילינסטען צו קויפען

דאַמען- און מענער-היטען

פון די נייעסטע פאַסאָנען און מאָדערנסטע קאָלירען, און גלייכצייטיג ווערט אָנגענומען צו איבערפאַסאָנירען מענער- און דאַמען-היטען פון גאָר אַלט אויף גענצליך ניי און אַלעס צו בילינע פּרייזען און רעיעלע בעהאַנדלונג.

געדענקט די אַדרעסען!

Dr. med. St. PRAPORT

אוראָלאָג-גינעקאָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פון אורין- און פרויען-קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען

גדאַנסקאַ 93, טעל. 208-95

נעהמט אָן פון 4 ביז 7 נאָכמיטאָג 4887

בוכהאַנדלונג נ. בערלינסקי

לאָדז, אַלט-שטאַט 12.

חודש פונם יודישען בוך, אָרגאַניזירט לויט דער איניציאַטיוו פון יודישען פּען-קלוב אין פּוילען

אין דער בילינער רשימה געהען אריין העכער 1000 פון די בעסטע ביכער, די וויכטיגסטע ווערק פון דער יודישער און וועלט-ליטעראַטור פון די הערוואָרראַגענדסטע פערלאַגען. הנחה ביז 90 פּראָצ.

קומט און זעהט אָדורך די רשימה פון'ם בילינען ביכער-פערקויף און איהר וועט זיכער עפּעס קויפען.

אַלע ביכער זענען צו בעקומען אויך אין גראַכט-באַנד צום פּרייז פון 1.50 גילדן.

Dr. HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אָוענד.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פּעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טעקסט פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נ י ש ט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטר. איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער ווייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ 4 „
זאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט 8 שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redektor odpowiedzialny: Ch. Kaufmen